

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Diplomová práce

Úvahy o vztahu sportu a politiky v českém kontextu

Bc. Michaela Nesvedová

Plzeň 2022

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program Mezinárodní vztahy

Studijní obor Mezinárodní vztahy – bezpečnostní studia

Diplomová práce

Úvahy o vztahu sportu a politiky v českém kontextu

Bc. Michaela Nesvedová

Vedoucí práce:

PhDr. Jiří Zákřavský, Ph.D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2022

Prohlašuji, že jsem práci zpracovala samostatně a použila jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2022

.....

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu mé práce PhDr. Jiřímu Zákrauskému, Ph.D. za jeho trpělivost, shovívavost, veškeré nápady, poznámky a zpětnou vazbu při vedení práce.

OBSAH

ÚVOD	6
1. SPORT A POLITIKA.....	9
1.1 SPOLEČENSKÁ PROSPĚŠNOST SPORTU	11
1.2 SPORTOVNÍ DIPLOMACIE	13
1.2.1 <i>Sportovní diplomacie v praxi</i>	16
1.3 EKONOMICKÁ ROLE SPORTU.....	19
2. SYSTÉM FINANCOVÁNÍ VRCHOLOVÉHO SPORTU VE VELKÉ BRITÁNII	21
2.1 VIRTUOUS CYCLE OF SPORT	22
2.2 INVESTICE DO VRCHOLOVÉHO SPORTU VE VELKÉ BRITÁNII.....	25
2.3 ODŮVODNĚNÍ INVESTIC DO VRCHOLOVÉHO SPORTU VE VELKÉ BRITÁNII ..	27
2.3.1 <i>Úspěch na vrcholové úrovni inspirující lidi k věnování se sportu</i>	28
2.3.2 <i>Ekonomický přínos</i>	30
2.3.3 <i>Faktor dobrého pocitu</i>	31
2.3.4 <i>Proměna měst</i>	33
2.3.5 <i>Soft power</i>	34
3 SPORT A POLITIKA V ČESKÉM KONTEXTU.....	37
3.1 SYSTÉM FINANCOVÁNÍ SPORTU V ČESKÉ REPUBLICCE	40
3.1.1 <i>Financování sportu z veřejných zdrojů</i>	42
3.1.2 <i>Financování sportu ze soukromých zdrojů</i>	44
3.2 DEBATA O FINANCOVÁNÍ SPORTOVNÍCH NEZISKOVÝCH ORGANIZACÍ	45
3.3 POSTOJ POLITICKÝCH STRAN KE SPORTU V ČESKÉ REPUBLICCE	47
3.3.1 <i>Investice do sportu v České republice a jejich odůvodnění</i>	51
ZÁVĚR.....	63
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	65
RESUMÉ.....	76
SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK	77
SEZNAM OBRÁZKŮ	77
SEZNAM TABULEK.....	77
SEZNAM GRAFŮ	77

ÚVOD

Vztah sportu a politiky v České republice dlouhodobě otevírá prostor pro diskusi. Patří politika do sportu, nebo by měla být striktně oddělena? Jaké množství finančních prostředků směřuje do sportu? Jsou poskytované finanční prostředky dostatečné? Jsou peníze efektivně využívány? Jak jsou investice do sportu v České republice odůvodňovány? Tyto základní otázky jsou nejčastěji skloňovány politickými představiteli, a to především v souvislosti s financováním neziskových organizací v České republice. Většina sportovních organizací v České republice je neziskových a jejich úspěšnost závisí na finančních zdrojích, které organizace získává z různých zdrojů, ale z velké části jsou tyto organizace financovány z veřejných rozpočtů obcí, krajů a státu.

Velmi často se političtí představitelé vyjadřují k tématům, která jsou úzce spojena se sportem. V současné době je to například kauza údajné rasistické urážky z úst Ondřeje Kúdely, do které se přímo zapojil kancléř prezidenta Miloše Zemana, Vratislav Mynář, jenž poslal oficiální dopis disciplinární komisi UEFA. Velmi kontroverzním tématem je také přerozdělování sportovních dotací na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy, ve kterém figuruje náměstkyně ministra Simona Kratochvílová a bývalý předseda Fotbalové asociace České republiky Miroslav Pelta. Dlouhodobě opakovaným tématem je také výstavba rychlobruslařské arény pro Martinu Sáblíkovou, kterou slibují političtí představitelé již několik let, ale stále není jasné, kdy a kde by aréna měla být postavena. Posledním aktivním politikem v tomto projektu byl Andrej Babiš, který na konci roku 2019 představil Národní investiční plán, v němž byla zmíněna výstavba arény, ale pouze s odhadovanou částkou, nikoli s přesným datem zahájení stavby (Pšenička 2021).

V první části práce vysvětluji, jak na sebe vzájemně působí politika a sport. Je zde patrné, že tyto sféry nejsou autonomní a vzájemně se ovlivňují. Zároveň věnuji pozornost společenské prospěšnosti sportu a využití sportu jako nástroje zahraniční politiky. Důležitá je také ekonomická role sportu, která se stane

východím bodem pro druhou část práce, ve které se věnuji systému financování vrcholového sportu ve Velké Británii. Zásadní roli zde plní schéma, které vytvořili Jonathan Grix a Fiona Carmichael (2012: 4). Toto schéma je využíváno ve Velké Británii, ale i v dalších vyspělých západních kapitalistických zemích k ospravedlňování investic do vrcholového sportu. Zaměřuje se na tři hlavní důvody, které vytváří opakující se cyklus. Cyklus začíná úspěchem elitního sportovce na mezinárodní scéně, který vede k prestiži vrcholového sportu a přispívá ke kolektivnímu pocitu identity. Ta podněcuje zvyšující se zájem o sport u veřejnosti, což vede ke zdravějšímu způsobu života populace, díky kterému dochází k rozšíření sportovní základny, ze které se mohou vyprofilovat noví elitní sportovci, kteří zajistí další úspěchy na mezinárodní scéně. Poté proces začíná znovu (Grix – Carmichael 2012: 4–5). V této části podrobně představuji tento cyklus a pět hlavních důvodů, jakými jsou investice do vrcholového sportu nejčastěji odůvodňovány. Zároveň se to stane důležitým podkladem pro následující část práce.

V druhé části práce se věnuji politice a sportu v českém kontextu, přičemž uvádím dvě témata, ke kterým se vyjadřují přední čeští politici. Snažím se poukázat na to, že některá témata vstupují do politické debaty na domácí rovině, ale jiná témata mají také značný mezinárodní přesah. Dále představuji systém financování sportu, který je důležitým podkladem pro naplnění hlavního cíle mé práce. Částečně zde navazuji i na svoji bakalářskou práci a představuji postoj předních českých politických představitelů k financování sportovních neziskových organizací v České republice (podrobněji viz Nesvedová 2020).

Závěrečná část práce bude případovou studií, ve které představuji postoj českých vládních politických stran ke sportu jednotlivých volebních období. Zároveň v této části navazuji na předchozí části a aplikuji zde schéma od autorů Jonathana Grixe a Fiony Carmichael (2012). Vzhledem k tomu, že článek, se kterým v této práci pracuji, vyšel v roce 2012, pro svoji analýzu českého prostředí jsem si vymezila období od roku 2013 do současnosti. Jsem si vědoma, že se jedná o poměrně dlouhé období, proto selektuji výběr politických stran pouze na ty, které

byly v jednotlivých obdobích ve vládě. Hlavním cílem práce je aplikace schématu na investice do vrcholového sportu v českém prostředí a zodpovězení otázky, zda se v diskusích o financování sportů v České republice pracuje s logikou opakujícího se cyklu, kterou představila výše zmíněná dvojice autorů. Pokud tomu tak není, jak jsou tedy investice do sportu odůvodňovány.

Základními zdroji mé práce jsou internetové články, vyjádření jednotlivých politických představitelů, odborná literatura a články z dostupných internetových databází. Odbornou literaturu využívám především v první části práce, ve které vymezuji vztah sportu a politiky v zahraničí a teoreticky představuji schéma autorů Jonathana Grixe a Fiony Carmichael. Výchozím zdrojem pro přesné vysvětlení opakujícího se cyklu a odůvodnění investic do vrcholového sportu v zahraničí je tedy článek *Why do governments invest in elite sport? A polemic* výše zmíněné dvojice. Důležité jsou také odborné knihy věnující se politice a sportu, a to především *Sport politics: an introduction* od Jonathana Grixe (2016) nebo *The Government and Politics of Sport* od autora Barrie Houlihana (2014). V druhé části práce a případové studii využívám především oficiální dokumenty zveřejněné Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvem financí či volebními programy jednotlivých vládních politických stran. Konkrétně se jedná např. o *Koncepci podpory sportu 2016-2025* (MŠMT 2016), vládní návrhy zákona a státním rozpočtu České republiky pro jednotlivé roky. Tím, že analyzuji poměrně aktuální téma, k podstatné části práce využívám články publikované na internetu, novinové články a další vyjádření politických představitelů České republiky.

1. SPORT A POLITIKA

Sport začal vznikat a rozvíjet se v souvislosti s historií společnosti a jejím politickým, ekonomickým a sociálním charakterem. Moderním fenoménem ve společnosti se stal na konci 19. století, přičemž od té doby došlo k jeho dalším výrazným proměnám (Novotný 2011: 13). Postupem času jeho význam pro společnost roste a přesahuje razantně i do dalších oblastí, jako například politiky, ekonomiky, kultury, médií, právního systému či ekologických a jiných občanských iniciativ. Sport se stal „mezinárodním fenoménem, je důležitý pro politiky a světové vůdce, přispívá k dynamice ekonomického rozvoje, rozšiřuje globální povědomí cestou mezinárodních sportovních událostí, je nedílnou součástí sociálních a kulturních struktur, regionů a národů“ (Sekot 2008: 7).

V současné době se velmi často setkáváme s mnoha otázkami, které se týkají vztahu sportu a politiky, proto je na začátek velmi důležité si oba pojmy definovat. V literatuře a odborných člancích se můžeme setkat s několika různými definicemi sportu, nicméně v této práci budu pracovat s definicí z Evropské charty sportu, která „sportem rozumí všechny formy tělesné činnosti, které ať již prostřednictvím organizované činnosti či nikoli, si kladou za cíl projevení či zdokonalení tělesné i psychické kondice, rozvoj společenských vztahů nebo dosažení výsledků v soutěžích na všech úrovních“ (MŠMT 2002).

Definovat politiku ale není jednoduché. Samotný termín politika je mnohoznačný a definic existuje hned několik. V této práci se ale budu držet vymezení pojmu politika od Jonathana Grixe (2016: 4), který ve své knize *Sport Politics: An Introduction* představuje dva způsoby chápání tohoto pojmu. Jedním z nich je zaměření se na formální vládní instituce a ideologie, které jsou prezentovány prostřednictvím politických postojů. Druhý postoj, jak chápat politiku, je podstatně širší a „zahrnuje vše, co souvisí s mocí, mocenskými vztahy, distribucí a původem moci. Takže kdekoli ve společnosti existují mocenské vztahy, říká se, že zde existuje politika“ (Grix 2016: 4).

Jaký je tedy vztah mezi politikou a sportem? Francouzský zakladatel moderních olympijských her, Pierre de Coubertin, svým výrokem „sport tvoří součást dědictví každého muže a ženy a nelze jej ničím jiným nahradit“ již na konci 19. století věděl, jak velkou společenskou hodnotu sport představuje (Jurka 2018: 1). V jeho vyjádřeních bylo patrné, že se snažil prosazovat striktní oddělení sportu od politiky, ale realita potvrzovala opak. Jedním z příkladů byly Olympijské hry v Antverpách v roce 1920, na které nebyli pozvaní sportovci ze zemí, které rozpoutaly první světovou válku (Štulajter 2013: 15–16).

Barrie Houlihan (2014: 5) upozorňuje na využívání např. ze strany politiků jedno z běžných klišé, že „sport a politika by se neměly míchat“. Nicméně v praxi to takto jednoznačně říct nemůžeme, protože se nejedná o dvě samostatné sféry, které by se vzájemně neovlivňovaly (Zákravský 2016: 15). Naopak uvidíme, že jsou si tyto dvě sféry velmi blízké, a to zejména v důsledku důležitosti role, kterou sport ve společnosti hraje.

Stuart Murray (2018: 1) ve své knize *Sports Diplomacy: Origins, Theory and Practice* píše, že vztah mezi politikou a sportem je dlouhý a odkazuje již na starověké olympiády. Už v roce 776 př. n. l. bylo možné vyzorovat určité charakteristiky, které spojovaly sport a politiku. Starověká olympiáda vznikla v náboženském prostředí jako jedna z aktivit během svátku řeckého boha Dia. Postupem času se z ní stala slavná sportovní soutěž, která byla ale roce 394 n. l. zrušena jako součást kampaně za zrušení pohanství a zavedení křesťanství jako státního náboženství. Zároveň také v době olympiády panovalo příměří v konfliktech mezi řeckými městskými státy, což poskytlo ochranu pro sportovce, diváky a úředníky při cestách na hry. V 16. století byl sport využit k upevnění kdysi vyhrocených vztahů mezi Anglií a Francií. Francouzský král František I. a anglický král Jindřich VIII. Uspořádali setkání, na kterém v průběhu dvou týdnů soutěžili v lukostřeleckých soutěžích jako důkaz upevnění přátelských vztahů po podepsání Anglo-francouzské dohody z roku 1514 (Murray 2018: 1). V průběhu 20. století byly sportovní události několikrát využity jako nástroj pro vyjádření politické ideologie. Jonathan Grix (2016: 17) uvádí, že ti, kteří věří, že sport a

politika by měly být za každou cenu odděleny, žijí v posledních třiceti letech ve velmi znepokojující době, protože v tomto období dochází k nárůstu politického významu sportu po celém světě. Svědčí o tom také zvýšený zájem o toto téma mezi akademiky, komentátory, ale i širokou veřejností.

Tuto skutečnost můžeme pozorovat také ve spojitosti s neustálou popularizací sportu, která přinesla i zvýšený zájem vlád o oblast sportovní politiky, což v mnohých případech přineslo nárůst finančních prostředků, které jsou využívány pro financování sportu na všech úrovních. Jako příklad mohou posloužit státy, které jsou součástí uskupení BRICS¹, jenž se v poslední době staly hostiteli velkých sportovních akcí (Grix 2016: 19). Již zde je patrné určité propojení sportu a politiky, kterému se budu podrobně věnovat v několika následujících kapitolách této práce.

1.1 Společenská prospěšnost sportu

Sport je součástí lidské činnosti, která je mezi lidmi velmi populární. Mnoho lidí aktivně provozuje sport, při němž se utváří důležité společenské hodnoty jako například týmový duch, solidarita, tolerance a smysl pro fair play. Přispívá k osobnímu rozvoji, podporuje aktivní zapojení občanů do společnosti, a pomáhá tak rozvíjet aktivní občanství (Komise evropských společenství 2007: 2–3). Společensky prospěšný může být sport především v utváření veřejného zdraví, vzdělávání a sociálního začleňování. Plní také kulturní roli, funkci relaxační, zahrnuje momenty soutěživosti, regulované ventilace agrese, příslušnosti ke skupině, ale zároveň je charakteristický pro výkon činnosti dle určitých pravidel (Hobza 2006a: 9).

Sport hraje klíčovou roli v předcházení výskytu srdečně-cévních onemocnění, obezity a dalších zdravotních problémů, které mohou být způsobeny nedostatkem pohybu lidí v moderní vyspělé společnosti (Novotný 2000: 14).

¹ BRICS je neformální hospodářské uskupení států zahrnující Brazílskou federativní republiku, Ruskou federaci, Indickou republiku, Čínskou lidovou republiku a Jihoafrickou republiku. Tyto státy jsou vlivnými členy předních mezinárodních organizací a agentur, ale jsou také členy různých regionálních sdružení (BRICS nedatováno).

Přispívá ke zdravému životnímu stylu, ale podstatnou roli sehrává sport i ve výchově, kde může pozitivně utvářet osobnost člověka, a to především poctivostí, slušností či vzájemnou pomocí. „Hodnoty, které sport zprostředkovává, napomáhají rozvoji vědomostí, motivace, dovedností a připravenosti k osobnímu nasazení“ (Komise evropských společenství 2007: 5).

Zároveň velmi často omezuje působení negativních vlivů na společnost, jako jsou kouření, požívání alkoholu, užívání drog nebo hraní hazardních her (Pilný 2008: 427). Sport je velmi často spojován s procesem socializace. Zapojení mládeže do sportu má velmi silnou společenskou podporu, protože je sportovní prostředí považováno za velmi efektivní pro osvojení a získání žádoucích charakterových vlastností, jako jsou sebekázeň, ocenění tvrdé práce či slušné chování. Nicméně existuje jen málo důkazů, které by jednoznačně dokázaly, že se sport výrazně podílí na procesu socializace. Jak uvádí Frey a Eitzen (1991: 506) ve svém článku *Sport and Society*, z vyhodnocení studie provedené na mužích sportovcích a nesportovcích vyplývá, že socializační efekt je výsledkem výběrového procesu, který přitahuje a udržuje mládež u sportu. Z výsledků vyplývá, že sportu se věnují především děti nebo lidé, kteří jsou spokojeni s hodnotami a chováním, které vedou k úspěchu. Zároveň, ti, kteří tyto hodnoty nerespektují, automaticky o sport nejeví zájem anebo ho po krátké chvíli dobrovolně opustí, či jsou vyloučeni ze strany trenérů.

Sport může také výrazně přispět k tvorbě národní identity. Mnoho zemí čelí vnitřním problémům, které jsou spojeny s rasovou, etnickou či náboženskou rozmanitostí nebo konfliktem, ale prostřednictvím sportu se státy snaží tyto problémy zmírnit. Příkladem může být mistrovství světa v rugby, kterého se účastní irský národní tým složený z hráčů ze Severního Irska a Irské republiky. V tomto případě dochází k tomu, že se zneprátelené frakce ze Severního Irska a Irské republiky spojí a fandí jednotnému irskému národnímu týmu (Frey – Eitzen 1991: 511).

Sport může být využíván pro účely sociálního začleňování, integrace a rovných příležitostí. Všichni lidé by měli mít přístup ke sportu, proto je důležité, aby byl přístup ke sportu umožněn i lidem zdravotně postiženým či lidem pocházejícím ze znevýhodněných rodin. Prostřednictvím sportu může také dojít k snazší integraci přistěhovalců do společnosti. „Sport se týká všech občanů bez ohledu na pohlaví, rasu, věk, zdravotní postižení, náboženství a víru, sexuální orientaci a společenské či ekonomické zázemí“ (Komise evropských společenství 2007: 7–8). Velmi často je „spojován s řadou sociálních jevů a problémů, jako je zdraví, násilí, kriminalita, sociální rozdíly, pracovní migrace, ekonomický a sociální rozvoj a chudoba“ (Sekot 2008: 8). V době konání významných sportovních událostí dokáže sjednotit zájmy lidí ze sociálně, kulturně či nábožensky zcela odlišných částí světa (Sekot 2008: 8).

1.2 Sportovní diplomacie

Již nyní je patrné, že sport je s politikou nějakým způsobem propojen a svědčí o tom také jeho začlenění do politických programů, a to se týče jak sportu profesionálního, tak školního a masového (Grix 2016: 19). V globalizovaném světě hraje sport důležitou roli v soft power² každé země. „Může zvýšit národní hrdost, šířit národní vliv a sloužit jako užitečný nástroj veřejné diplomacie podporující komunikaci a mezinárodní porozumění“ (Shearer 2014: 56). Abychom pochopili, jak je sport využíván jako nástroj zahraniční politiky státu, je důležité si vysvětlit pojem veřejná diplomacie, pod níž sport spadá. Jana Peterková (2006: 87) definuje veřejnou diplomacii jako „činnost zaměřenou na utváření a ovlivňování pozitivních představ o daném státu, hodnotách a činnostech, které reprezentuje mezi zahraniční veřejností. Prostředkem k dosažení žádoucího cíle je pravdivá komunikace se zahraniční veřejností, prováděná v součinnosti státního aparátu i soukromých subjektů“.

² Soft power, „měkká moc“, definoval Joseph Nye jako „schopnost jednoho aktéra ovlivnit chování ostatních prostřednictvím přitažlivosti. Tato přitažlivost pramení z nehmotných zdrojů moci, kterými může být kultura, ideologie nebo instituce dané země. Pokud je tedy stát kulturně nebo ideologicky zajímavý, je pravděpodobné, že ostatní země ho budou chtít následovat (Nye 1990: 181–182).

Můžeme tedy hovořit o sportovní diplomacii jako součásti veřejné diplomacie. Přesnější definici sportovní diplomacie předkládá Stuart Murray, jenž ji definuje jako práci se „(...) sportovci a sportovními událostmi, aby upoutali, informovali a u zahraniční veřejnosti a organizací vytvářeli příznivou image, aby tvarovali jejich percepce tím způsobem, který (více) napomáhá (...) vládním zahraničněpolitickým cílům“ (Stuart Murray cit. dle Zákavský 2016: 18).

Sportovní diplomacie tedy může pomoci k dosažení zahraničněpolitických cílů, ale také může pozitivně ovlivnit sociálně-ekonomické a kulturní aspekty mezinárodních vztahů (Štulajter – Barteková – Terem 2018: 27). Sport slouží k artikulaci národních zájmů, posílení kulturních výměn, porozumění a redukci konfliktního potenciálu (Frey – Eitzen 1991: 512). „Sport má potenciál podporovat dialog, výměnu a spolupráci mezi lidmi a kulturami a vytvářet sítě propojující partnery v oblasti politiky, hospodářství, kultury, vědy, vzdělání. Vysílá pozitivní a realistické poselství a podporuje obraz krajiny s vysokou kvalitou života, jako místa pro seberealizaci“ (Štulajter – Barteková – Terem 2018: 31). Jiří Zákavský (2016: 18) ale zdůrazňuje, že sport by měl být neustále v popředí. Politika je se sportem dozajista spojena, nicméně při prezentování sportovních aktivit by si političtí aktéři měli dávat pozor, aby nebyla na první pohled vidět. V kontextu sportovní diplomacie je vhodné veškeré akce prezentovat tak, aby byl neustále sport na prvním místě.

Pro pochopení sportovní diplomacie využijí shrnutí od Jiřího Zákavského (2016: 18), který pod pojmem sportovní diplomacie rozumí „využívání sportovních událostí, reprezentací, klubů či jednotlivých sportovců ze strany vlád tak, aby mezinárodní reflexe vedla k pozitivní percepci daného státu či substátního regionu, jenž je se zviditelněním samotných sportovců či sportovních akcí neodmyslitelně spojen, ať už obecně napříč celou zahraniční veřejností či směrem k jedné konkrétní zemi“. Z této poměrně jasné definice vyplývá, že se do sportovní diplomacie může zapojit mnoho aktérů, mezi které patří státy, respektive jejich vlády, substátní jednotky, sportovní organizace, kluby, ale i samotní sportovci (Zákavský 2016: 19). Stejně tak je využíváno několika typů nástrojů.

Prvním z nich je *pořádání mezinárodních sportovních akcí*, jako například olympijských her, kontinentálních či světových šampionátů v populárních sportech nebo každoročních turnajů a soutěží v dalších sportech (Zákravský 2016: 26). Jedná se o jeden z nejlepších způsobů, jak stát zviditelnit. Mezinárodní sportovní úspěchy národních týmů nebo samotných sportovců poskytují ideální prostor pro využití soft power, která má na zahraniční veřejnost udělat dojem a prezentovat pozitivně image daného státu (Grix 2016: 154). Avšak ne vždy se to obejde bez různých kontroverzí, tudíž mohou sportovní akce působit negativně, a tím i celá image státu.

Druhý nástroj, který mohou aktéři sportovní diplomacie využívat, je *zapojení a aktivní působení ve sportovních organizacích světového významu*. Členství v těchto organizacích, jako jsou například Mezinárodní federace fotbalových asociací (FIFA), Unie evropských fotbalových asociací (UEFA) nebo Mezinárodní olympijský výbor (IOC), je klíčové, a to především pro ty země, které se ucházejí o pořadatelství mezinárodní sportovní akce. Jsou to právě tyto organizace, ve kterých se rozhoduje o směřování sportu, o udělování pořadatelství či přijetí dalších členů. Členství v těchto organizacích má pozitivní dopad na sportovní kluby, samostatné sportovce, ale i státy, neboť následně mohou participovat na oficiálních mezinárodních soutěžích (Zákravský 2016: 27–28).

Sponzorování aktivit sportovních oddílů s mezinárodním přesahem představuje další skupinu nástrojů, které bývají ve sportovní diplomacii využívány. Sponzoring sportovních klubů může být přímo od vlády státu, z něžž klub pochází, ale také to může být klub z jiného státu, jenž chce vláda podporovat nebo se může jednat o státní podniky, které mohou svoji mateřskou zemi v zahraničí reprezentovat. Nástroje spojené se sponzoringem klubů jsou především pro státy, které disponují dostatečným množstvím finančních prostředků. Typickým příkladem jsou Spojené arabské emiráty, jež jsou reprezentovány prostřednictvím leteckých společností Emirates a Etihad, jenž jsou předními sponzory fotbalových týmů ve Španělsku nebo Velké Británii (Zákravský 2016: 29–30).

Poslední skupinou nástrojů je *využívání sportovců jako „jiných“ diplomatů*. Úspěch sportovce na mezinárodní úrovni vede k pozitivnímu vnímání země, ze které pochází, ale zároveň i jeho samotného. Velmi často jsou tito sportovci odměňováni ze stran politických představitelů, ale mohou být také využíváni jako speciální „velvyslanci, kteří mají za úkol reprezentovat svou vlast v konkrétních zemích, kde má jejich stát své politické zájmy“ (Zákravský 2016: 31).

1.2.1 Sportovní diplomacie v praxi

„Význam a síla sportu jako nástroje veřejné diplomacie neustále roste a propojení sportu s diplomacií pomáhá plnit mnoho cílů zahraniční politiky“ (Štulajter – Barteková – Terem 2018: 7). Tohoto potenciálu sportu se snaží využívat stále více států, ale ne vždy to má ten správný výsledek, který to mělo přinést.

Jedním z nejznámějších a zároveň také velice úspěšných pokusů je tzv. pingpongová diplomacie mezi Spojenými státy americkými a Čínskou lidovou republikou z roku 1971. Byli to právě američtí reprezentanti ve stolním tenise, kteří jako první vstoupili do Číny od dob čínské revoluce (Štulajter – Barteková – Terem 2018: 21–22). Stolní tenis se ukázal jako ideální prostředek, jak opětovně navázat diplomatické vztahy mezi Spojenými státy americkými a Čínskou lidovou republikou. Po amerických sportovcích se do Číny následně vydal také americký prezident Richard Nixon (Zákravský 2016: 32).

Poněkud kontroverzně může vypadat sportovní diplomacie Brazílie, a to konkrétně její pořadatelství mistrovství světa ve fotbale (2014) a olympijských her (2016). Zde byl kladen důraz především na univerzální normy a zásadu fair play, a to především proto, že Brazílie jako rozvíjející se mocnost nedisponuje dostatečně přitažlivými politickými hodnotami, je zde vysoká míra korupce a potýká se s dalšími socio-ekonomickými problémy (Štulajter – Barteková – Terem 2018: 32). Je evidentní, že sportovní diplomacie se stala klíčovým nástrojem pro dosažení zahraničněpolitických cílů Brazílie.

Nicméně vysoké náklady vynaložené na zvýšení atraktivity země nepřinesly takové výsledky, jakých bylo očekáváno. Naopak to prohloubilo problémy, se kterými se Brazílie potýkala. Již před konáním vrcholných sportovních akcí obyvatelé Brazílie protestovali proti vysokým finančním prostředkům, které byly využity na pořádání těchto akcí. Na tomto příkladu můžeme pozorovat, že ne vždy se budování pozitivní image ve světě setkává s pozitivním ohlasem uvnitř dané země (Kudláčová – Zákřavský 2013).

V minulosti byly mezinárodní sportovní akce několikrát využity jako nástroj k prosazení politických postojů jednotlivých zemí. Nicméně zde můžeme polemizovat o tom, zda se stále jedná o nástroj sportovní diplomacie či nikoliv. Již v roce 1920 nebyli na olympijské hry v Antverpách pozváni reprezentanti ze zemí, které rozpoutaly první světovou válku. Zároveň také olympijské hry v Berlíně ve 20. letech 20. století byly zneužity jako nástroj propagandy pro vládnoucí stranu NSDAP (Štulajter – Barteková – Terem 2018: 16). V druhé polovině 20. století docházelo k bojkotu mezinárodních sportovních akcí. V roce 1976 byly bojkotovány olympijské hry v Montrealu ze strany asi 30 afrických zemí z důvodu nespokojenosti s režimem apartheidu v Jihoafrické republice. Stejně tak se africké země postavily proti účasti Jihoafrické republiky na turnajích v ragby, kterého se měla reprezentace JAR účastnit v Anglii a Francii v roce 1979 (Štulajter – Barteková – Terem 2018: 17). Olympijské hry konané v roce 1980 v Moskvě bojkotovalo 60 zemí na protest proti sovětské invazi do Afghánistánu a o čtyři roky později bojkotoval olympiádu v Los Angeles Sovětský svaz společně s dalšími 14 socialistickými zeměmi. Místo olympijských her se sportovci z těchto zemí zúčastnili jakýchsi protestních her, které se konaly v jednotlivých socialistických státech (Kolář 2015: 206).

Nicméně tyto bojkoty a projevy politických postojů na mezinárodních sportovních akcích pokračují i nadále. Jasným příkladem jsou olympijské hry v roce 2008 konané v Pekingu, které jsou považovány za jedny z nejvíce napjatých her v historii. „Čína dlouhodobě čelila politickým protestům a tlaku ze strany veřejnosti, nevládních organizací, bojovníků za lidská práva a politických elit“,

protože zde dlouhodobě dochází k porušování lidských práv (Štulajter – Barteková – Terem 2018: 19). Se stejným problémem se potýkaly také olympijské hry v Pekingu konané v únoru roku 2022. Řada zemí tyto hry bojkotovala diplomaticky, to znamená, že byli posláni sportovci, ale her se neúčastnili žádní ministři ani úředníci. Jako důvod bylo uvedeno neustálé porušování lidských práv na ujgurském obyvatelstvu v severovýchodní provincii Sin-ťiang nebo omezování svobody lidí v Hongkongu prostřednictvím právních předpisů (BBC 2022).

Z výše zmíněných příkladů můžeme vypožorovat, že ne vždy je sport využíván pro budování pozitivní image státu, ale stává se z něj nástroj k prosazení politických postojů. Právě zde můžeme polemizovat nad tím, zda se jedná o klasický nástroj sportovní diplomacie. Jiří Zákravský (2016: 18–19) nepovažuje bojkoty mezinárodních akcí za typický nástroj sportovní diplomacie, a to především proto, že tato rozhodnutí činí političtí představitelé, což znamená, že politika je nadřazena sportu. Na těchto příkladech tedy můžeme jasně vidět, že sport a politika se navzájem výrazně ovlivňují.

Zároveň můžeme pozorovat, že každý stát chápe vztah mezi sportem a politikou jinak. Jak uvádí Stuart Murray a Geoffrey Allen Pigman (2013: 1099), sportovní diplomacii můžeme dělit do dvou skupin, přičemž toto rozdělení můžeme vysledovat i přes výše zmíněné aktéry a nástroje, které jsou v rámci sportovní diplomacie využívány. Jednu představují vlády, které využívají sport vědomě jako nástroj diplomacie, tudíž prostřednictvím sportu prezentují své politické postoje. Druhá kategorie sportovní diplomacie se týká diplomatického zastoupení a komunikace mezi nestátními aktéry, ke kterým dochází v důsledku probíhajících mezinárodních sportovních akcí. Jedná se především o Mezinárodní olympijský výbor a Mezinárodní federaci fotbalových asociací, jenž se zapojují do jednání s vládami a dalšími regionálními a národními sportovními organizacemi.

1.3 Ekonomická role sportu

Velmi důležitou roli hraje sport i v ekonomické sféře. I v tomto ohledu se jedná o jasnou provázanost těchto sfér, a to především proto, že existuje několik oblastí, ve kterých se sport a ekonomika vzájemně podporují a těmi jsou: organizace sportovních akcí, výstavba sportovních objektů a zařízení, výroba zařízení pro sportovní objekty, výroba náradí a náčiní, služby, modernizace infrastruktury ve spojitosti se sportem, cestovní ruch a mediální sféra (MŠMT 2009a: 7).

Prostřednictvím sportu může docházet k vytváření pracovních míst, sport může sloužit jako nástroj pro místní a regionální rozvoj, obnovu měst a pro rozvoj vesnic. Úspěchy ve sportu podněcují také sportovní turistiku, a tím i cestovní ruch, protože lidé cestují za zážitky spojenými se sportem (Komise evropských společenství 2007: 10–11). V současné době je sport spojován s obrovským přílivem finančních prostředků, a to především v bohatých zemích. Setkáváme se s výstavbami sportovních arén, nemalými částkami investovanými do sportovní výbavy, sportovním sponzoringem, sázkami, ale také rostoucími příjmy sportovních hvězd (Sekot 2008: 13).

„Sport je velký byznys – velmi velký byznys“ (Grix 2016: 55). S tímto výrokem se setkáváme stále častěji. Sportovní organizace a kluby disponují mnoha zdroji příjmu. Mezi tyto zdroje se řadí především klubové poplatky a prodej lístků, reklamy a sponzorské dary, vysílací práva, přerozdělování příjmu v rámci sportovních federací, merchandising či veřejné finanční podpory (Komise evropských společenství 2007: 11–12).

„Sport (...) je stále výrazněji spojován s komerčním sponzorským logem na dresech atletů, s arénami, které jsou svědky významných sportovních událostí, a s mediálním zpravodajstvím, které je zprostředkovává. Mediální společnosti vydávají obrovské finanční prostředky na vysílací práva, sportovní hvězdy jsou kupovány a prodávány za milionové částky, města a regiony investují obrovské finanční sumy k získání práv uspořádat globálně významné sportovní události“ (Sekot 2008: 9).

O popularitě sportu hovoří také sledovanost. Podle Mezinárodní federace fotbalových asociací alespoň minutu z mistrovství světa ve fotbale v roce 2010 viděla až polovina lidí z celého světa. S obrovskou sledovaností přichází také šance pro obchodníky, jak propagovat své zboží. Proto jsou příjmy z reklam pro sportovní kluby a organizace tak důležité (Grix 2016: 55). O tom mluví také James Frey a Stanley Eitzen (1991: 508), kteří říkají, že přilákání diváků a mediální sponzorství se stává důležitější než samotný herní proces, protože sport je nyní poháněn trhem a ziskem.

V neposlední řadě je důležité zmínit, že sport je z velké části financován z veřejných rozpočtů. A nejedná se pouze o sport, jenž je spojován s výukou ve školách, ale můžeme sem zahrnout také sport profesionální. Sportovní organizace nebo týmy mohou využívat sportovní zařízení, které patří do vlastnictví krajů, měst nebo obcí nebo jsou provozně financovány z veřejných prostředků (Novotný 2000: 24).

2. SYSTÉM FINANCOVÁNÍ VRCHOLOVÉHO SPORTU VE VELKÉ BRITÁNII

Tak, jak sport prošel svým vývojem, vývojem podobným prochází také priority vládních politik. Sport se postupem času stal významným odvětvím veřejného zájmu, což zapříčinilo změnu politických priorit v oblasti sportu, které můžeme pozorovat od devadesátých let dvacátého století ve Velké Británii. V tomto období dochází k nárůstu zájmu vlád na obou stranách politického spektra o rozvoj elitního sportu (Green 2004: 381).

Období devadesátých let lze považovat za milník, kdy došlo ke vzniku organizačního, administrativního a finančního rámce pro sport na vrcholové úrovni (Green 2004: 371). Ustanovením labouristické vlády v roce 1997 se sport dostává do politického programu a začíná být upřednostňován ze strany státu. Významný milník pro Velkou Británii představuje také rok 2005, kdy Londýn získal pořadatelsví olympijských her, které se konaly v roce 2012. Od té doby dochází ke změně sportovní politiky Velké Británie a bezprecedentním zásahům vlády do elitního, ale i místního sportu (Grix – Carmichael 2012: 2–3).

Finanční prostředky z veřejného rozpočtu jsou do sportu ve Velké Británii rozdělovány prostřednictvím sportovních agentur – Sport England a UK Sport. Sport England je nezávislý vládní orgán zaměřující se na rozvoj místního sportu. Prostřednictvím této agentury dochází k investování finančních prostředků do sportu a fyzických aktivit, které se mají stát součástí života každého člověka ve Spojeném království bez ohledu na pohlaví, etnicitu, původ či (ne)dostatek financí. Snaží se zajistit rovné podmínky, a tím poskytnout výhody sportu a fyzických aktivit pro všechny (Sport England nedatováno). UK Sport je sportovní systém, který spravuje vrcholový sport ve Velké Británii. Prostřednictvím finančních prostředků od vlády a Národní loterie podporuje elitní sportovce a týmy v dosažení co nejlepších výsledků (UK Sport nedatováno a). Obě agentury jsou podřízeny Oddělení pro kulturu, média a sport (Department for Culture, Media and Sport), které je jedním z vládních resortů, a je plně podřízen státní pokladně. Pokud tedy

nejsou dodržovány vytyčené vládní cíle jak pro elitní, tak pro místní sport, obě agentury nezískávají finanční prostředky ze státního rozpočtu (Grix – Carmichael 2012: 3).

Zatímco je patrné, že se sport postupem času dostává stále více do popředí v politických programech a vládních prioritách, odůvodňování investic do vrcholového sportu bylo po dlouhou dobu nejasné. Sport je sám o sobě chápán jako společensky prospěšný, nicméně investice 55 miliard dolarů na zimní olympijské hry v Soči, 100 milionů dolarů pro vrcholový sport v Austrálii nebo 350 milionů liber do sportu na tříroční období ve Velké Británii by v jakémkoli jiném společenském sektoru vyžadovaly velké množství vysvětlení a zdůvodnění (Grix 2016: 101).

Ucelený přehled a jednotlivé důvody, proč státy investují do vrcholového sportu, přináší Jonathan Grix a Fiona Carmichael (2012) v článku *Why do governments invest in elite sport? A polemic*. Primárně se zaměřují na sportovní politiku ve Velké Británii, nicméně zmiňují, že mnohé z důvodů jsou relevantní i pro další vyspělé liberální kapitalistické systémy, jako jsou Austrálie a Kanada, ale i nyní zaniklé nedemokratické státy, jako byly Sovětský svaz nebo Německá demokratická republika (Grix – Carmichael 2012: 1). V následující části práce se věnuji konkrétním důvodům, jimiž byly odůvodňovány investice do vrcholového sportu, a to především v době před olympijskými hrami, které se konaly v Londýně v roce 2012.

2.1 *Virtuous cycle of sport*³

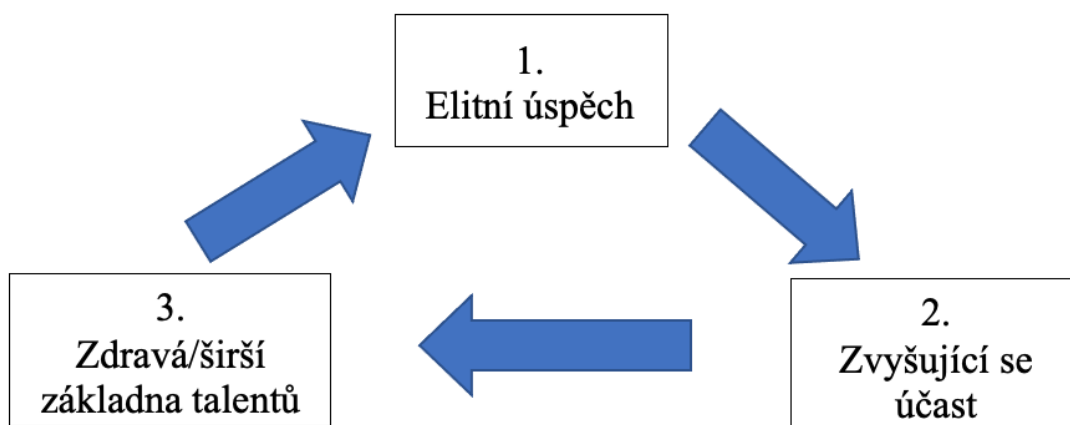
Mick Green (2004: 376) říká, že sportovní politika je konstruována určitým diskurzem, což znamená, že základem je privilegování určitých zájmů, zatímco jiné zájmy jsou marginalizovány. Cílem vlád není zmanipulovat lidi, aby věřili, že sport je dobrý, ale spíše ukázat, že diskurz může porozumění a rozhodnutí ovlivnit. Diskurzivní praktiky se objevují ve specifických agendách, které vláda v konkrétní

³ Název se do češtiny nepřekládá. Pro potřeby práce budu používat označení schéma nebo opakující se cyklus.

dobu upřednostňuje. Tyto agendy využívají vlády všech politických ideologií pro financování vrcholových sportovců a pořádání velkých sportovních akcí (Grix 2016: 102).

Proč vlády investují do vrcholového sportu, se Jonathan Grix (2016: 103) snaží vysvětlit prostřednictvím opakujícího se cyklu sportu, v němž předkládá určitou konceptualizaci diskurzu státních zásahů do vrcholového sportu. Ve většině západních zemí je systém rozvoje vrcholového sportu vnímán jako opakující se cyklus sportu, který má kruhovou logiku. Toto schéma se zakládá na podobných jevech jako teorie dvojité pyramidy. Tato teorie vychází z toho, že ve většině zemí je politika vrcholového sportu a politika sportu pro všechny implementována z oddělených organizačních resortů, ale mezinárodní a národní sportovní organizace jsou úzce propojeny. Tato teorie říká, že z tisíce lidí provozujících sport vzejde několik olympijských šampionů a zároveň olympijští šampioni fungují jako vzor a povzbudí další tisíce lidí k tomu, aby se věnovali nějaké formě sportu (Van Bottenburg 2002: 2). Opakující se cyklus sportu tuto teorii podporuje tím, že prezentuje vztah mezi vrcholovým sportem a sportem pro všechny jako vzájemně se posilující s kruhovou logikou (obrázek č. 1). Zároveň je využíván v západních zemích k ospravedlňování investic států do vrcholového sportu (Grix 2016: 103).

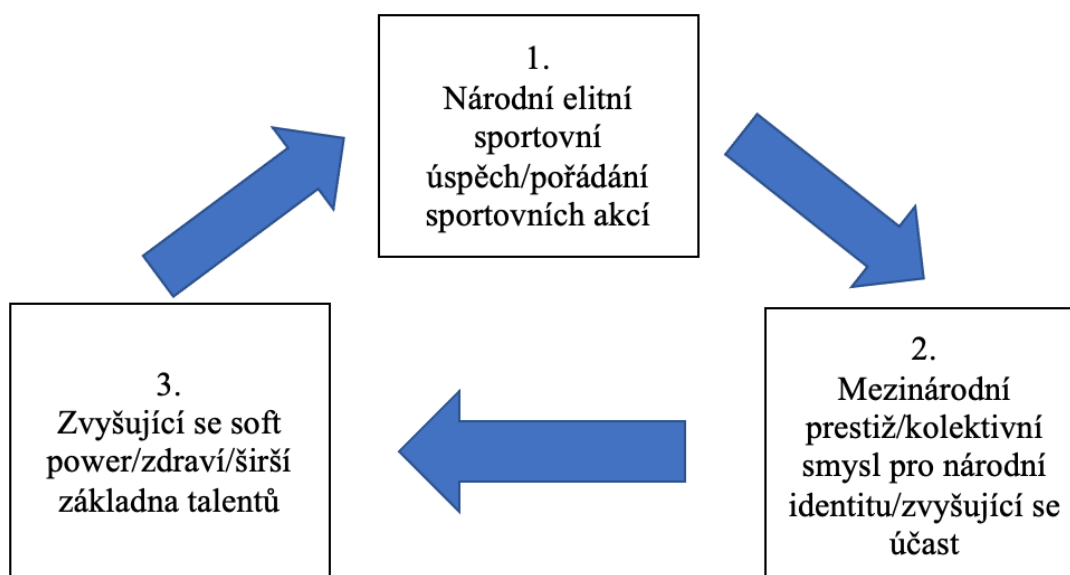
Obrázek č. 1: Opakující se cyklus sportu

Zdroj: Vlastní zpracování dle Grix – Carmichael (2012: 4)

Obrázek č. 1 zobrazuje schéma představující tři hlavní důvody, které vytváří opakující se cyklus, který říká, že úspěch elitního sportovce na mezinárodní scéně vede k prestiži vrcholového sportu a přispívá ke kolektivnímu pocitu identity. Ta podněcuje zvyšující se zájem o sport u veřejnosti, což vede ke zdravějšímu způsobu života populace, díky kterému dochází k rozšíření sportovní základny, ze které se mohou vyprofilovat noví elitní sportovci, kteří zajistí další úspěchy na mezinárodní scéně. Poté proces začíná znovu (Grix – Carmichael 2012: 4–5). Jonathan Grix (2016) ve své knize *Sport Politics: An Introduction* toto schéma představuje ještě více podrobněji, než je tomu ve výše zmiňovaném článku (obrázek č. 2).

Obrázek č. 2: Opakující se cyklus sportu

Zdroj: Vlastní zpracování dle Grix (2016: 103)

V první fázi cyklu nehovoří pouze o úspěchu elitního sportovce na mezinárodní scéně, ale také o úspěšném pořádání světových sportovních akcí či úspěšném umístění sportovců na těchto akcích. To vede v druhé fázi k posílení prestiže na mezinárodní scéně, přispění ke kolektivnímu smyslu pro národní identitu a zvýšení zájmu a účasti ze strany veřejnosti. Třetí fáze je doplněna o zvýšení soft power státu, zdravější populaci a rozšíření základny, ze které vzejdou noví elitní sportovci a hvězdy budoucnosti (Grix 2016: 103).

Důležité je zmínit, že toto schéma je využíváno především pro odůvodňování investic států do vrcholového sportu, protože ne všechny státy, na které se toto schéma dá aplikovat, mají vyspělý systém vrcholového sportu, do kterého by se investovalo několik let. Víceméně se jedná o jednorázové investice států, které budou hostit vrcholné světové sportovní akce. Pro tyto země je poměrně často výkon vlastních vrcholových sportovců méně důležitý než samotné uspořádání akce, která má pro zemi větší přínos, na rozdíl od jednotlivých úspěchů elitního sportovce (Grix 2016: 104).

Úspěch ve vrcholovém sportu je v dnešní době považován za nedílnou součást pozitivní image státu. Jako vhodný příklad zde může posloužit Německá demokratická republika, která si prostřednictvím sportovních úspěchů zajistila místo v mezinárodních sportovních organizacích, kterými byla uznána jako nezávislý stát a stala se jejich právoplatným členem. Úspěchy na vrcholové úrovni mohou také posílit domácí legitimitu režimu, jak tomu bylo v případě olympijských her v Pekingu v roce 2008, kdy se Čína snažila prostřednictvím pořádání vrcholné sportovní události změnit svoji image a odvést pozornost od problémů, díky kterým nebyla světovou veřejností vnímána pozitivně (Grix 2016: 156).

2.2 Investice do vrcholového sportu ve Velké Británii

Finanční prostředky investovány do vrcholového sportu ve Velké Británii exponenciálně rostou od roku 1997, kdy se do úřadu dostala Labouristická strana (Grix – Carmichael 2012: 5). O tom vypovídá i tabulka č. 1, ve které jsou uvedeny celkové částky investované do sportu ve Velké Británii v obdobích před jednotlivými letními olympijskými a paralympijskými hrami. Zároveň zde uvádím počet získaných medailí a přepočít, kolik stála jedna olympijská medaile. Tento přepočít zde uvádím proto, že hlavním úkolem UK Sport je zajistit dostatečné množství finančních zdrojů pro olympijské a paralympijské sportovce. Tyto prostředky mají být maximálně využity pro podporu sportovců v úsilí o získání co nejvíce medailových úspěchů, které pomohou řídit pozitivní společenské změny

(UK Sport nedatováno b). V tabulce č. 2 se zaměřuji na celkové částky investované do sportu ve Velké Británii v obdobích před jednotlivými zimními olympijskými a paralympijskými hrami.

Tabulka č. 1: Finanční prostředky investované do sportu ve Velké Británii s ohledem na úspěšnost letních olympijských a paralympijských her

	Olympijské hry	Počet medailí	Cena medaile	Paralympijské hry	Počet medailí	Cena medaile
LOH Sydney 2000	58 000 000 £	28	2 071 429 £	10 075 602 £	131	76 913 £
LOH Athény 2004	71 000 000 £	30	2 366 667 £	14 821 355 £	94	157 738 £
LOH Peking 2008	235 103 000 £	47	5 002 191 £	29 545 872 £	102	387 705 £
LOH Londýn 2012	264 143 753 £	65	4 063 750 £	49 254 386 £	120	410 453 £
LOH Rio de Janeiro 2016	274 465 541 £	67	4 096 501 £	72 786 652 £	147	495 147 £

Zdroj: vlastní zpracování dle UK Sport (nedatováno c)

Tabulka č. 2: Finanční prostředky investované do sportu ve Velké Británii s ohledem na úspěšnost zimních olympijských a paralympijských her

	Olympijské hry	Počet medailí	Cena medaile	Paralympijské hry	Počet medailí	Cena medaile
--	----------------	---------------	--------------	-------------------	---------------	--------------

ZOH Salt Lake City 2002	1 910 286 £	2	955 143 £		0	
ZOH Turín 2006	5 536 844 £	1	5 536 844 £		1	
ZOH Vancouver 2010	5 776 000 £	1	5 776 000 £	650 000 £	0	
ZOH Soči 2014	13 444 638 £	4	3 361 160 £	755 600 £	6	125 933 £
ZOH Pchjongjang 2018	28 353 135 £	5	5 670 627 £	3 909 233 £	7	558 462 £

Zdroj: vlastní zpracování dle UK Sport (nedatováno c)

Z obou tabulek je patrné, že finanční podpora vrcholového sportu ve Velké Británii neustále roste. Úspěšnost činnosti UK Sport, která je podložena jednotlivými sportovními úspěchy, dovedla britskou Tenisovou asociaci k žádosti o pomoc, jak překonat několikaleté neúspěšné období britského tenisu. Očekávalo se zvýšení zájmu o tenis u široké veřejnosti, motivované úspěchy vrcholových tenistů (Grix – Carmichael 2012: 5). Dále z tabulek můžeme vyzorovat, že čím vyšší jsou investice, tím jsou sportovci úspěšnější a získávají více medailí. To můžeme přirovnat k takzvanému sportovnímu zbrojení, kdy vláda Velké Británie se snaží získat čím dál více medailí, tudíž více investuje do elitního sportu, což podněcuje soupeřící národy dělat to stejné (Collins – Green cit. dle Grix – Carmichael 2012: 5).

2.3 Odůvodnění investic do vrcholového sportu ve Velké Británii

Ve Velké Británii se stále více poukazuje na úspěchy elitních sportovců, kteří dokáží motivovat širokou veřejnost k účasti v jakékoli formě sportu. Vychází stále z výše představeného ctnostného cyklu sportu. Jaké jsou tedy konkrétní důvody

pro neustálé investování do elitního sportu? V akademické literatuře a vládních dokumentech existuje – dle Jonathana Grixe (2016: 105) – pět základních kategorií důvodů:

1. Národní úspěch ve vrcholovém sportu a pořádání sportovních akcí může inspirovat lidi, aby se věnovali sportu nebo jiné formě fyzické aktivity, čímž zlepší své zdraví;
2. Pořádání sportovních akcí je ekonomicky lukrativní a zvyšuje cestovní ruch;
3. Sportovní akce vytvářejí mezi občany hostitelské země dobrý pocit, což prospívá jejich blahu;
4. Dochází k urbanizaci měst, zlepšení společenských podmínek a zvýšení povědomí o městech, ve kterých se akce konají;
5. Zvyšuje se mezinárodní povědomí o daném státu, to vede ke zvýšení mezinárodní prestiže a zvyšuje se soft power státu.

Tyto kategorie jsou využívány pro ospravedlňování investic do vrcholového sportu a pořádání sportovních akcí, nicméně všechny důvody spojuje jeden hlavní jmenovatel, a tím je ekonomický zisk (Grix 2016: 105).

2.3.1 Úspěch na vrcholové úrovni inspirující lidi k věnování se sportu

Úspěch na vrcholové úrovni inspirující lidi k věnování se sportu je ve Velké Británii hojně využíván jako důvod pro ospravedlňování financí. Panuje zde všeobecná shoda, že úspěch vrcholového sportovce zvyšuje participaci lidí na sportu. O tom vypovídá i odpověď Liz Nicholl (Director of Performance at UK Sport) na otázku, proč investovali tolik veřejných finančních prostředků na podporu sportovců na olympijských hrách v Pekingu v roce 2008: „Pět až devět milionů lidí sledovalo, jak Kelly Holmes vyhrál zlatou medaili a Steve Redgrave vyhrál medaili. (...) Opravdu to má obrovský dopad na lidi v této zemi, protože je to motivuje k účasti ve sportu. To je důvod, proč investujeme a každý úspěch má svoji cenu“ (House of Commons Committee of Public Accounts cit. dle Grix – Carmichael 2012: 5).

Podobnou rétoriku můžeme vidět i v oficiálních dokumentech, které vydává Oddělení pro kulturu, média a sport (DCMS). V akčním plánu *Before, during and after: making the most of the London 1012 Games* (2008) jsou uváděny hlavní body, kterých chtěla Velká Británie dosáhnout v době příprav olympijských her, během jejich samotného konání a samozřejmě je zachovat i po skončení her. Hlavní prioritou bylo udělat z Velké Británie přední světovou sportovní zemi s tím, že lidé se budou stále více zapojovat do sportu. Pomocť tomu měly investice do sportovní infrastruktury, klubů a trenérů, jenž mají vychovávat nové sportovní talenty (DCMS 2008: 3).

Nicméně neexistuje žádný výzkum, který by potvrdil, že úspěch na vrcholové úrovni či pořádání vrcholné sportovní události má dlouhodobý dopad na sportovní chování lidí. Mezi odborníky nepanuje shoda na tom, že by tomu tak bylo. Naopak jsou to pouze přední političtí představitelé zainteresovaní do sportu, kteří toto tvrdí. Zní to rozumně a věrohodně, nicméně není to podloženo žádnými daty (Grix 2016: 106). Jediné, s čím by se zde dalo pracovat, je počet získaných medailí na olympijských hrách. Z výše uvedených tabulek vyplývá, že čím více peněz je investováno do vrcholového sportu, tím více medailí sportovci na olympijských hrách získávají. Nicméně ani to nevyovídá o tom, zda dochází těmito úspěchy ke zvýšení účasti lidí na sportovních aktivitách. Naopak, jak tvrdí samotný vládní resort v oficiálním dokumentu, mezinárodní úspěch sám o sobě nevede ke zvýšené participaci veřejnosti na sportu. Zároveň pořádání mezinárodních sportovních akcí nemusí nutně vést k trvalému mezinárodnímu úspěchu. Samotné pořadatelství sportovních akcí nutně nevede ke zvýšení poptávky po sportu ze strany široké veřejnosti (DCMS Strategy Unit 2002: 72). Můžeme zde vidět, že je tento důvod využíván pouze rétoricky, nicméně praxe ukazuje, že ve skutečnosti je tomu jinak.

Pokud se podíváme na krátkodobý dopad, zde jsou patrné mírné změny. Britská tenisová asociace zaznamenala zvýšený zájem o tenis po dvou vítězstvích Andyho Murrayho ve Wimbledonu v letech 2009 a 2010. Dramatický nárůst členů zaznamenala také Britská cyklistická asociace po úspěších dráhového

cyklistického týmu Velké Británie na olympijských hrách v Pekingu v roce 2008. Zdálo se, že tento mezinárodní úspěch podnítil zájem o cyklistiku, avšak ve statistikách se ukázalo, že se členská základna konstantně zvyšovala již od roku 2004, tudíž nelze brát olympijský úspěch jako faktor, který by tento trend výrazně ovlivnil. Je zde tedy patrné, že úspěch elitního sportovce může krátkodobě ovlivnit veřejnost, nicméně důkazy o dlouhodobých účincích vrcholového sportu na participaci lidí ve sportu nejsou dostupné a lze tedy o tomto fenoménu pouze jen diskutovat (Grix – Carmichael 2012: 7).

Další z faktorů, který by měl lidi inspirovat ke sportu, je zdravotní prospěšnost. V odborné literatuře existuje dostatek podložených informací o tom, že nedostatek sportu a fyzických aktivit má negativní dopad na zdraví člověka. Prostřednictvím sportu snižujeme riziko kardiovaskulárních onemocnění, obezity a dalších chronických onemocnění (Grix – Carmichael 2012: 8). Zdá se tedy, že tyto důvody, které jsou jasně podloženy odbornými studiemi a literaturou, by měly být primárně využívány pro motivaci lidí ke sportování a zároveň také k odůvodňování investic do sportu než ty důvody, u kterých nemáme jasně podložené důkazy, že by tomu tak bylo.

2.3.2 Ekonomický přínos

Jak jsem zmiňovala na začátku této kapitoly, všech pět důvodů spojuje jeden společný znak, a tím je ekonomický zisk. Právě ekonomický přínos představuje druhý důvod, jenž je využíván pro odůvodňování investic do vrcholového sportu. Velká Británie se snažila prostřednictvím pořádání olympijských her přilákat do země obchodní investice. Olympijské hry se měly stát vhodným prostředím pro podnikání. Zaměření bylo především na malé firmy, které měly zvažovat nabídky na zakázky jak v soukromém, tak ve veřejném sektoru. Zároveň mělo dojít ke zvýšení cestovního ruchu, a tím i k přílivu zahraničního kapitálu. Velká Británie chtěla využít potenciálu olympijských her pro prezentaci toho nejlepšího, co může jako země nabídnout (DCMS 2008: 4).

Samotné pořádání světových sportovních událostí je velmi často poháněno vidinou ekonomického zisku. V historii nalezneme několik příkladů, kdy jsou olympijské hry považovány v tomto ohledu za úspěšné. Mezi takové se řadí olympiáda v Los Angeles 1984 nebo v Barceloně 1992. Avšak ne vždy se olympijské hry stanou ekonomicky úspěšnými, jako je tomu v případě her v Montrealu z roku 1976. Zde jsou vyčítány především vysoké dluhy, které se podařilo splatit až třicet let po konání akce, či nevhodně vynaložené finanční prostředky na výstavbu sportovišť, která po konci olympijských her nemají využití (Grix 2016: 108). Velké kritiky se dočkalo brazilské mistrovství světa ve fotbale roce 2014 a následné olympijské hry konané v Riu de Janeiro v roce 2016. V tomto případě se kritika týkala prohloubení problémů, se kterými se Brazílie potýkala dávno před samotnými sportovními akcemi. Došlo k prohloubení socio-ekonomických problémů a k nespokojenosti s příliš vysokými investicemi finančních prostředků (Kudláčová – Zákravský 2013).

Pro posouzení, zda se jedná o úspěšné sportovní akce, či nikoliv, je důležité posuzovat dva ukazatele. Jedním z nich je, zda sportovní akce přinesla finanční zisk anebo ztrátu. Druhý představuje dopad akce na cestovní ruch a s tím spojené investice turistů (Grix 2016: 109). Toto jsou ukazatele, které je velmi obtížné měřit. Můžeme se setkat s ekonomicky úspěšnými akcemi, ale také v mnoha případech dochází k příliš nadsazenému rozpočtu nebo nedostatečnému využívání sportovní infrastruktury, tudíž jsou považovány za neúspěšné. Nicméně je zde důležité říci, že záleží na tom, kdo provádí analýzu a posouzení, zda jsou akce ekonomicky prospěšné či nikoliv a zároveň, zda k tomu má dostupné všechny potřebné dokumenty, ale i tak může tato analýza a posouzení působit velmi subjektivně (Grix 2016: 109).

2.3.3 Faktor dobrého pocitu

Faktor dobrého pocitu představuje třetí důvod, jenž je využíván pro odůvodňování investic do vrcholového sportu. Existuje několik definic, co faktor dobrého pocitu je. Pokud se podívám na definici v Cambridgeském slovníku, faktor dobrého

pocitu je definován jako „kvalita v něčem, díky čemu se lidé cítí šťastní a pozitivně naladěni na svůj život“ (Cambridge Dictionary nedatováno). Právě dobrý pocit je velmi často spojován se sportem. Ať už co se týče atmosféry, nálady anebo dobré vůle, která doprovází vrcholový sport. Dochází k němu prostřednictvím sledování mistrovství světa ve fotbale, protože fotbal je považován za nejpobulárnější sport na světě, nebo s olympijskými hrami, které představují vrcholnou sportovní událost (Grix 2016: 110).

Role sportu je v tomto ohledu významná, ačkoli je obtížné faktor dobrého pocitu kvantifikovat. Pokud podá sportovec slabý výkon, působí to na společnost opačným efektem (DCMS Strategy Unit 2002: 14). Jak už vyplývalo z definice samotného pojmu, jedná se o nějakou kvalitu, která dělá lidi šťastnými. Pokud se tedy přesuneme do sportovního prostředí, „kvalita může být chápána jako míra, do jaké vítězství vytváří pocit pohody a národní hrdosti. Pokud se připustí, že čím je sport pobulárnější, tím větší je pocit pohody, který následuje, pak kvalitní medaile jsou medaile získané v nejpobulárnějších sportech“ (DCMS Strategy Unit 2002: 120). I přes to, že neexistuje žádný dohodnutý způsob, jak faktor dobrého pocitu měřit a zaznamenat, v rétorice politických představitelů a vlád je jasně patrné, že o jeho existenci není pochyb. Ve Velké Británii přetrvává přesvědčení, že sportovní úspěchy spojují národ, tudíž vlády vytvořily seznam konkrétních celostátně důležitých sportovních událostí, které by měly být dostupné ve veřejnoprávních televizích a jsou chráněny podle Zákona o vysílání z roku 1996 (Grix – Carmichael 2012: 9). Mezi tyto události patří letní olympijské hry, mistrovství světa ve fotbale, mistrovství Evropy ve fotbale, dostih Velká národní steeplechase, tenisový Wimbledon, finále fotbalového FA Cupu. Dále byly doporučeny také domácí a venkovní fotbalové kvalifikační zápasy, kriketové zápasy a golfový šampionát (Grix – Carmichael 2012: 9). Právě úspěchy v těchto sportech a na těchto akcích přináší pro lidi dobrý pocit, který má národ spojuvat.

2.3.4 Proměna měst

Na proměně měst v důsledku konání velkých sportovních akcí je jednoznačně nejvíce vidět, jak dochází k investování nemalých finančních prostředků. Dobrým příkladem se stal Londýn v roce 2012, kdy se podařilo výrazně proměnit krajinu v důsledku pořádání olympijských her (Grix 2016: 111). Jedním ze slibů, který vydala britská vláda před olympiádou, bylo transformovat východní část Londýna. V oblasti s tradičně vysokou nezaměstnaností mělo vzniknout mnoho pracovních příležitostí, cenově dostupné bydlení, nová sportovní a rekreační zařízení, zdravotní středisko a škola. Celkově se měla zlepšit infrastruktura, která propojila východní část Londýna se zbytkem města. Po skončení olympiády mělo dojít ke zpřístupnění sportovních a herních zařízení pro veřejnost. Upravené prostředí kolem olympijského parku mělo přilákat obchodní investice, podpořit fyzické aktivity a kulturní vyžití lidí. Společně s tím měla být sledována politika ke snížení antisociálního chování a celkově mělo dojít ke snížení kriminality (DCMS 2008: 6).

Ne vždy se však vládní úmysly setkají s pozitivním ohlasem místních komunit. Ačkoli byl plán pro obnovu východního Londýna financován převážně veřejně financovaným projektem, skutečný přínos je ale připisován soukromým společnostem, které vlastní nákupní a další sportovní, kulturní a zábavná centra. Zde přichází otázka, zda tyto soukromé společnosti přinesou místním komunitám větší prospěch, než by tomu bylo prostřednictvím jiných vládních opatření, která by řešila rostoucí nerovnosti ve společnosti. Posoudit, zda skutečně razantní změny infrastruktury a bydlení v důsledku pořádání sportovních akcí přináší očekávané výsledky, je těžké hodnotit. Není zde žádný evidentní důkaz toho, že by to bylo výrazně prospěšnější než investice do nespportovního rozvoje, které by měly přinést stejné výsledky (Grix 2016: 111–112).

Ve spojitosti s pořádáním sportovních akcí a rozvojem města můžeme sledovat další evidentní znaky, jak jsou tyto akce využívány k prosazení politických zájmů. Jako příklad může posloužit New York, který se ucházel

společně s Londýnem o pořádání letních olympijských her v roce 2012. I přes to, že pořádání nezískal, svůj plán na proměnu města zrealizoval. Využil k tomu mnohem nižší finanční náklady, než by tomu bylo v případě, kdy by pořádání olympijských her získal. Zde můžeme do budoucna pozorovat určitý trend, kdy by se neúspěšná kandidatura jako pořadatele vrcholných akcí mohla využít k prospěchu a dosažení stejných výsledků, ale s několikanásobně nižším rozpočtem (Grix 2016: 112).

Závažnější problém spojený s obnovou měst představují takzvané sociální očištné strategie vlád, jejichž cílem je „vyklízení slumů a přesun lidí za účelem vyčištění oblasti poblíž sportovního stadionu a blízkém okolí“ (Grix 2016: 112). Ve skutečnosti tedy nedochází k vyřešení konkrétních problémů, ale pouze k jejich přesunu z jedné části města do druhé. To se může setkat s negativními reakcemi ostatních obyvatel města, kteří mohou namítat, že by finanční prostředky mohly být využity lépe pro vyřešení sociálních problémů, než jen do jednorázové sportovní akce (Grix 2016: 112). I v tomto odůvodnění investic můžeme najít několik pozitiv, ale evidentní jsou i negativa, která jsou s tímto často zmiňována.

2.3.5 Soft power

Posledním důvodem, jenž je spojován s investicemi do sportu, je stále více populární využívání sportovních akcí ke zvýšení povědomí o daném státě ve světě a získání mezinárodní prestiže. Využívání soft power je pro státy stále přitažlivější a ukazuje se, že pořádání sportovních akcí je jedním z úspěšných nástrojů, jak přitáhnout mezinárodní pozornost a zvýšit si prestiž (Grix 2016: 113). Již v průběhu studené války byl sport využíván jako nástroj, jak stát získá mezinárodní uznání a legitimitu. Velmi úspěšná v tomto byla Německá demokratická republika, která využívala sportovní úspěchy k získání mezinárodního uznání. I přes to, že byla vnímána jako malý stát ve stínu bohatší Spolkové republiky Německo, mezinárodního uznání a přijetí jako nezávislého státu dosáhla prostřednictvím úspěchů v elitním sportu velmi rychle (Grix – Carmichael 2012: 10).

I v tomto případě se zdá, že existují některé obtížně kvantifikovatelné důkazy, které ukazují, že sportovní události nebo samotný sport mohou vést ke změně vnímání hostitelské země. Snadněji pozorovatelné to je v případech, kdy se státy potýkají s určitými problémy, které podkopávají jejich image (Grix – Carmichael 2012: 10). „Státy zatížené negativními národními představami a negativními stereotypy, které ovlivňují jejich vnímání druhými, vyplývající mimo jiné z konkrétních historických událostí, problémů s lidskými právy a chudoby, mají mnohem více motivace mobilizovat soft power a pozitivně změnit jejich image“ (Grix 2016: 156). Jako příklad zde může posloužit Německo a jeho snahy vyrovnat se s minulostí prostřednictvím pořádání mistrovství světa ve fotbale v roce 2006, Jihoafrická republika potýkající se v minulosti s režimem rasové segregace, jež pořádala v roce 2010 mistrovství světa ve fotbale, nebo Čína pořádající dvojici olympijských her v Pekingu a její problémy s lidskými právy (Grix 2016: 156). Právě tyto země se snaží prostřednictvím sportovních akcí přesvědčit veřejnost a jiné státy, aby změnily často negativní vnímání dané země. Úspěšné zvládnutí pořadatelsví ze strany Jihoafrické republiky a nedostatek předpokládaného násilí související s touto událostí zvýšilo Jihoafrické republice mezinárodní prestiž (Grix – Carmichael 2012: 10).

V neposlední řadě je důležité zmínit, že se soft power a sportem jsou spojeni také samotní sportovci, kteří jsou bráni jako „jiní diplomaté“ (Zákravský 2016: 31). Nicméně existují pochybnosti, zda toto má vliv na mezinárodní prestiž dané země. Usain Bolt svým jménem zvedl prestiž Jamajce, nicméně není nikde dokázáno, zda jeho úspěchy měly skutečný dopad na mezinárodní vztahy. Zde můžeme opět pozorovat, jak těžké je tyto fenomény měřit (Grix 2016: 113). I přes to, že nemáme žádné konkrétní ukazatele, můžeme v posledních letech pozorovat, jak se – ne příliš evidentní – pozitivní dopad pořádání sportovních akcí stal významným ospravedlňujícím argumentem investování států do sportu. Státy čím dál více využívají sport ke zlepšení vlastní image. Tento trend nepozorujeme pouze u nových mocností, ale můžeme ho sledovat i u menších států, jako jsou Bahrajn

nebo Katar, který se stal pořadatelem mistrovství světa ve fotbale v roce 2022 (Grix 2016: 161).

3 SPORT A POLITIKA V ČESKÉM KONTEXTU

Z předchozích kapitol práce je evidentní, že sport a politika jsou vzájemně propojeny. Stejně tomu je i v případě České republiky. I zde je evidentní společenská, ale i ekonomická prospěšnost sportu. Nicméně ve spojitosti se sportem se v České republice v posledních letech velmi často političtí představitelé vyjadřují k tématům, jež úzce propojují sport a politiku. Zde je ale důležité položit si otázku, zda jsou prostřednictvím těchto témat sledované pouze dílčí politické zájmy anebo dochází k využívání sportu pro získání mezinárodní prestiže či prezentace státu směrem k veřejnosti. O tom, jak je sport využíván jako nástroj soft power státu, jsem se zmiňovala v předešlých kapitolách, nicméně na následujících dvou příkladech se pokusím ukázat, jak některá témata vstupují do politické debaty na domácí rovině, ale jiná témata mají také značný mezinárodní přesah.

Prvním z těchto případů je výstavba rychlobruslařské arény pro Martinu Sáblíkovou. První zmínka o nové hale přišla po olympijských hrách v roce 2006, které se konaly v Turíně. Diskusi vzbudily fotografie, kde tehdy čtvrtá žena ze závodu na pět kilometrů trénuje na nalakovaném prkně ve svém bytě nebo na zamrzlých rybnících na Vysočině. Prvotního plánu se ujal starosta Velkého Oseka, města, ze kterého pochází Martina Sáblíková a ve kterém měla být hala postavena (Zikmundová 2010). V průběhu let se Martina Sáblíková stala opakovaně světovou mistryní, světovou rekordmankou a také několikanásobnou olympijskou medailistkou.

V minulosti se k projektu rychlobruslařské arény vyjadřovalo několik předních politických představitelů. Prvním byl Jiří Paroubek, který jako předseda ČSSD v roce 2010 řekl, že pokud jeho strana vyhraje volby, podpoří výstavbu rychlobruslařské arény ve Velkém Oseku (Machová 2010). V roce 2014 podporoval stavbu také bývalý premiér za ČSSD Bohuslav Sobotka, jenž podporoval projekt ve výši 1,5 miliardy korun. Ani tento záměr nebyl úspěšný a v roce 2014 ztroskotal jeho poslední pokus o výstavbu haly v Novém Městě na

Moravě. S dalšími návrhy poté přišel Andrej Babiš, který se ale neshodl s Milanem Hniličkou (v té době vládní zmocněnec pro sport) a trenérem Novákem na místě, kde by měla být hala postavena. Poslední zmínka o stavbě haly je z roku 2017, kdy Andrej Babiš mluvil o polském projektu, který by měl sloužit jako vzor pro českou halu. Nicméně místo, kde by měla hala stát, není stále oficiálně vybrané (Grim 2019). Od roku 2019 je výstavba haly součástí Národního investičního plánu, ale pouze s odhadovanou částkou, nicméně stále bez oficiálního místa, kde by měla být postavena a bez konkrétního data, kdy by měla stavba započít a kdy skončit (Pšenička 2021).

Na tomto příkladu můžeme vidět, že se k němu dlouhodobě vyjadřují přední političtí představitelé. Zajímavé je, že se tomuto tématu věnují v době před konáním či po skončení olympijských her. Poprvé se o tom začalo mluvit po olympiádě v Turíně (2006), následně Vancouveru (2010) a Soči (2014). Poslední zmínky v médiích proběhly v roce 2017, tudíž necelý rok před olympiádou v Pchjongjangu (2018). Podobnost vidíme také v rétorice, jakou se k tomuto tématu vyjadřují. I přes to, že jsou zmiňovány důvody, jako je multifunkčnost haly či zázemí pro nadějně rychlobruslařské talenty, neexistuje za tu dobu úplná shoda na tom, kde by měla být hala postavena a jak velká by měla být. Tento příklad vstoupil do debat politických představitelů několikrát, nicméně stále se jedná o téma, které nemá mezinárodní přesah a zůstává na domácí rovině.

Druhý příklad je poměrně nedávnou událostí, která se týká kauzy údajné rasistické urážky z úst Ondřeje Kúdely v průběhu fotbalového zápasu Evropské ligy mezi Glasgow Rangers a SK Slavia Praha. V poměrně vyhraněném a vyrovnaném utkání měl údajně Ondřej Kúdela (hráč SK Slavia Praha) rasisticky nařknout finského hráče Glena Kamaru (hráč Glasgow Rangers). Na základě vyšetřování inspektorem z UEFA se došlo k závěru, ve kterém bylo uvedeno, že „(...) neexistují přesvědčivé důkazy ke stanovení obsahu poznámky pana Kúdely, není podepsaný inspektor schopen potvrdit nebo vyvrátit popis událostí panem Kamarou a panem Zungou“, tudíž vše zůstalo v rovině tvrzení proti tvrzení (Mádl – Hošek 2019). Nicméně podle rozhodnutí disciplinární komise UEFA se Kúdela

dopustil projevu rasismu a byl potrestán zastavením činnosti na deset utkání v soutěžích řízených UEFA jak na klubové, tak na reprezentační úrovni (Slavia Praha 2021).

Reakce na rozhodnutí na sebe nenechaly dlouho čekat a nejenom sportovní nadšenci a příznivci Slavia Praha, ale i političtí představitelé neskrývali svoji nespokojenost s oficiálním verdiktem. Nejvýrazněji se proti tomu ohradil Vratislav Mynář, vedoucí kanceláře prezidenta Miloše Zemana, který napsal oficiální dopis členům disciplinární komise UEFA. Kancléř ve svém dopise píše, že „z boje proti rasismu se ve vašem podání stal boj neúspěšných proti úspěšným, vrchol pokrytectví, pozitivní diskriminace a trapného podbízění se hloupým trendům. (...) Velmi oceňuji to, že česká veřejnost se s vaším verdiktem neztotožňuje, a to napříč celou společností. (...) Nepoklekneme před vámi a žádné výhrůžky na českého fotbalového fanouška neplatí. Se situací je podrobně seznámen prezident republiky Miloš Zeman a považuje ji za významnou nejen z hlediska sportu, ale i z pohledu spravedlnosti a lidské důstojnosti“ (Mynář 2021).

Mynářův dopis podpořil také šéf SPD Tomio Okamura slovy: „Věřím, že se semkneme všichni občané, a to napříč všemi fotbalovými kluby a odmítneme tuto diskriminaci českého fotbalu ze strany Evropské fotbalové asociace. Není možné, že se z fotbalu stává politika. Sport má zůstat sportem a má být apolitický a tohle je úplně obrácené naruby“ (Kubánek 2021). Reagoval také, v té době předseda Senátu České republiky, Miroslav Vystrčil (ODS), který na svém Twitteru napsal, že uvedený trest pro Ondřeje Kúdela je „vodou na mlýn skutečným rasistům a extremistům“ (Kubánek 2021).

Toto je jeden z dalších příkladů sporu, do kterého se zapojilo několik předních politických představitelů, včetně Miloše Zemana. Za jakým účelem se politici k tématu vyjadřují? Je to skutečně jen v dobrém zájmu, aby nedošlo k pošpinění České republiky? Nebo si tím sledují jiné politické zájmy? V tomto případě vidím snahu očistit český sport a jednoznačně odmítnout nařčení, které není potvrzené prokazatelnými důkazy a mohlo by poškodit image České

republiky v zahraničí. Na druhou stranu je tady ale fakt, že Miloš Zeman je příznivcem Číny a čínských investic v České republice. Tomu přihrává i skutečnost, že tým SK Slavia Praha je ve vlastnictví čínských investorů. Byl to právě prezident Zeman, který v roce 2019 označil vstup čínských investorů do klubu za jednu z nejúspěšnějších investic v České republice (Kubánek 2021). V tomto případě je také vidět jednoznačné propojení sportu a politiky, ale na rozdíl o prvního příkladu je zde také značný mezinárodní přesah.

Evidentní propojení sportu a politiky v České republice je i v případě financování, protože sportovní kluby a organizace získávají finanční prostředky nejen ze soukromých zdrojů, ale také z veřejných rozpočtů státu, krajů a obcí (Novotný 2000: 24). Financování sportu v České republice se věnuji v následující kapitole práce.

3.1 SYSTÉM FINANCOVÁNÍ SPORTU V ČESKÉ REPUBLICCE

Pro účely této kapitoly bych ráda vysvětlila pojem tělesná kultura. „Tělesná kultura je sociokulturní systém, který jako výsledek činnosti, tvorby hodnot, vztahů a norem zabezpečuje specifickými tělocvičnými prostředky uspokojování zvláštních biologických a sociálních potřeb člověka v oblasti fyzického, a z něj vyplývajícího psychického a sociálního rozvoje s cílem jeho socializace a kultivace. Objektem jejího působení je kulturní a společenský člověk jako plnohodnotný člen společnosti. Vedle sportu⁴ zahrnuje tělesnou výchovu⁵ a pohybovou rekreaci⁶“ (Bohuslav Hodaň cit. dle Hobza 2006a: 9). Celosvětově se ale spíše používá pojem sport jako identický pojem k tělesné kultuře. Stejně tak tomu bude i v případě této práce, ve které pojem tělesná kultura nahrazuji pojmem sport (Hobza 2006a: 8).

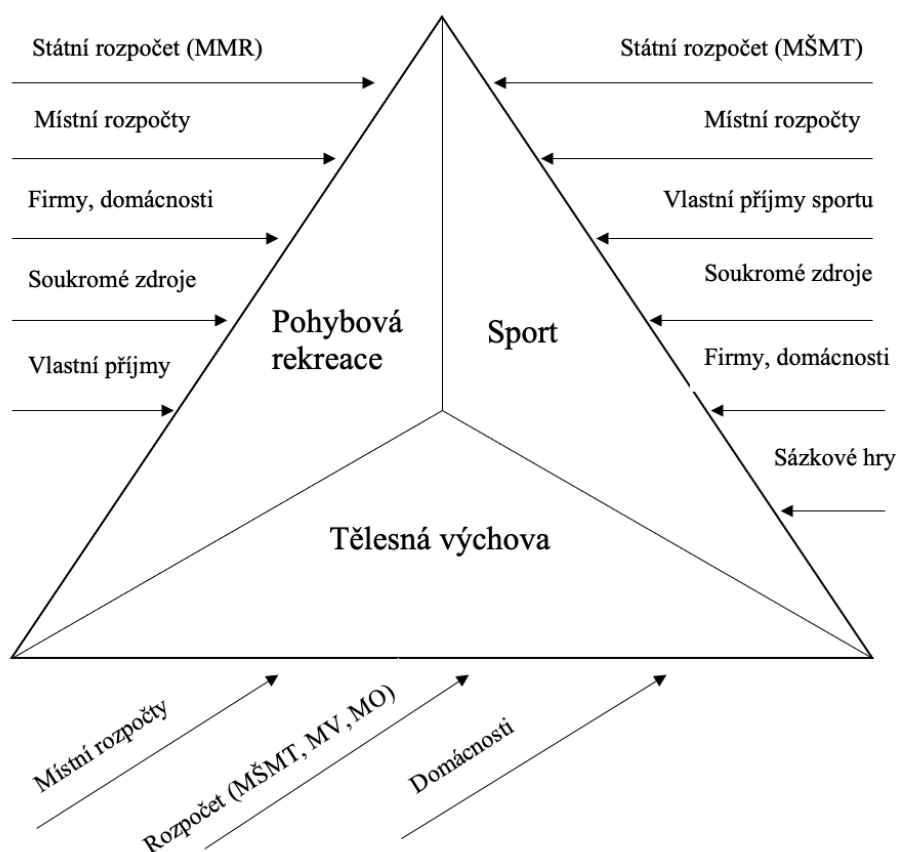
⁴ Sport je rekreační fyzická aktivita tvořící složku volného času a životního stylu ve vrcholové podobě, prováděná i jako profese. Může být charakterizována také jako pohybová činnost soutěžního charakteru, prováděná podle určitých pravidel. Dělí se na relaxační, vrcholovou a výkonnostní (Hobza 2006a: 9).

⁵ Tělesná výchova se uskutečňuje během pedagogického procesu, v němž se využívá jako prostředek cvičení, která slouží k všestrannému zdokonalování člověka a rozvoji jeho osobnosti (Hobza 2006a: 9).

⁶ Pohybová rekreace umožňuje kultivaci tvořivých sil člověka, má vliv na intelektuální, tělesný i sociální rozvoj osobnosti. Jde o činnost a rozvíjející se koncept využití volného času, o harmonické utváření osobnosti, o její rozvoj v somatické, psychické i psychosociální oblasti (Hobza 2006a: 9).

Sportovní činnost je v České republice organizována na základě činností jednotlivých zařízení, mezi která Pilný (2008: 432) řadí státní zařízení (školy a speciální sportovní zařízení spadající pod správu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy), sportovní organizace, soukromá zařízení a sportovní kluby a individuálně provozovaná sportovní zařízení. Z tohoto rozdělení můžeme vidět, že je sportovní činnost organizována ve státních, ale i soukromých organizacích. S tím se pojí i financování sportu, které je nejčastěji zabezpečováno ze dvou zdrojů – veřejných a soukromých. Každý z těchto zdrojů má své ekonomické opodstatnění, v mnohých případech dochází k prolínání obou oblastí, přičemž v této souvislosti tedy hovoříme o vícezdrojovém financování sportu (Hobza 2006b: 52). Obrázek č. 3 jednoduše znázorňuje vícezdrojové financování sportu.

Obrázek č. 3: Vícezdrojové financování sportu

Zdroj: Vlastní zpracování dle Hobza (2006b: 52)

Z obrázku můžeme pochopit, že všechny složky, kterými je tělesná kultura tvořena, jsou podporovány z veřejných rozpočtů státu, krajů a obcí, ale

nezastupitelnou roli hrají také rozpočty domácností. Část objemu finančních prostředků směřujících do sportu představují také odvody loterijních společností a soukromých firem (Hobza 2006b: 52).

3.1.1 Financování sportu z veřejných zdrojů

V České republice by měl stát zabezpečovat všeobecnou sportovní činnost. Tato povinnost financovat sport vyplývá ze zákona č. 115/2001 Sb., o podpoře sportu. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy je hlavním orgánem státní správy, pod nějž spadá oblast sportu (MŠMT 2016). Od roku 2021 přebírá od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy oblast poskytování finanční podpory do sportu v České republice Národní sportovní agentura (Národní sportovní agentura nedatováno). Sport je podporován formou přímé finanční podpory z veřejných prostředků a státního rozpočtu. Vladimír Hobza (2006b: 53) dále tyto finanční prostředky dělí do třech oblastí:

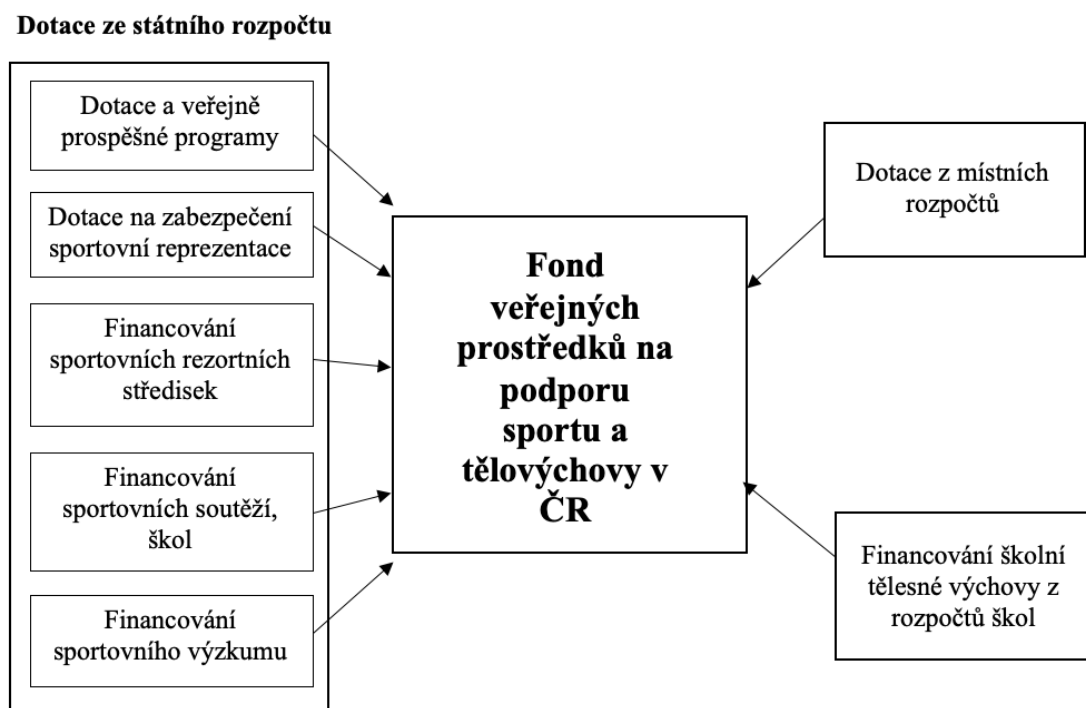
1. Dotace ze státního rozpočtu;
2. Dotace z místních rozpočtů (z krajských, městských a obecních rozpočtů);
3. Financování školní tělesné výchovy.

Finanční prostředky ze státního rozpočtu jsou rozdělovány prostřednictvím kapitoly 333 (Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy) a kapitoly 362 (Národní sportovní agentura). Částka, jenž je vyčleněna pro sport, je rozdělována prostřednictvím dotací, které mohou být investiční a neinvestiční. Většina těchto finančních prostředků je použita na reprezentaci a práci s talentovanou mládeží, jak to ukládá Zákon o podpoře sportu. Další zdroje plynou do sportu z rozpočtu Ministerstva vnitra a Ministerstva obrany (MŠMT 2016).

Pokud se podíváme na regionální úroveň, důležitou roli představují finance vyčleněné z rozpočtů krajů, měst a obcí. Krajské rozpočty mají vyčlenit prostředky pro podporu sportovních klubů, regionálních tréninkových akademií, sportovišť a dalších sportovních událostí. Výdaje měst a obcí jsou zásadní především pro obnovu, provoz a údržbu sportovních zařízení (MŠMT 2016). Přímá státní podpora

tvoří přibližně jednu třetinu celkových veřejných výdajů, které míří do financování státní reprezentace, vrcholového sportu a sportovních středisek. Zbylé dvě třetiny financují primárně pohybovou rekreaci, a to prostřednictvím krajských a obecních rozpočtů (Hobza 2006b: 55).

Obrázek č. 4: Finanční podpora sportu a tělovýchovy z veřejných prostředků v České republice

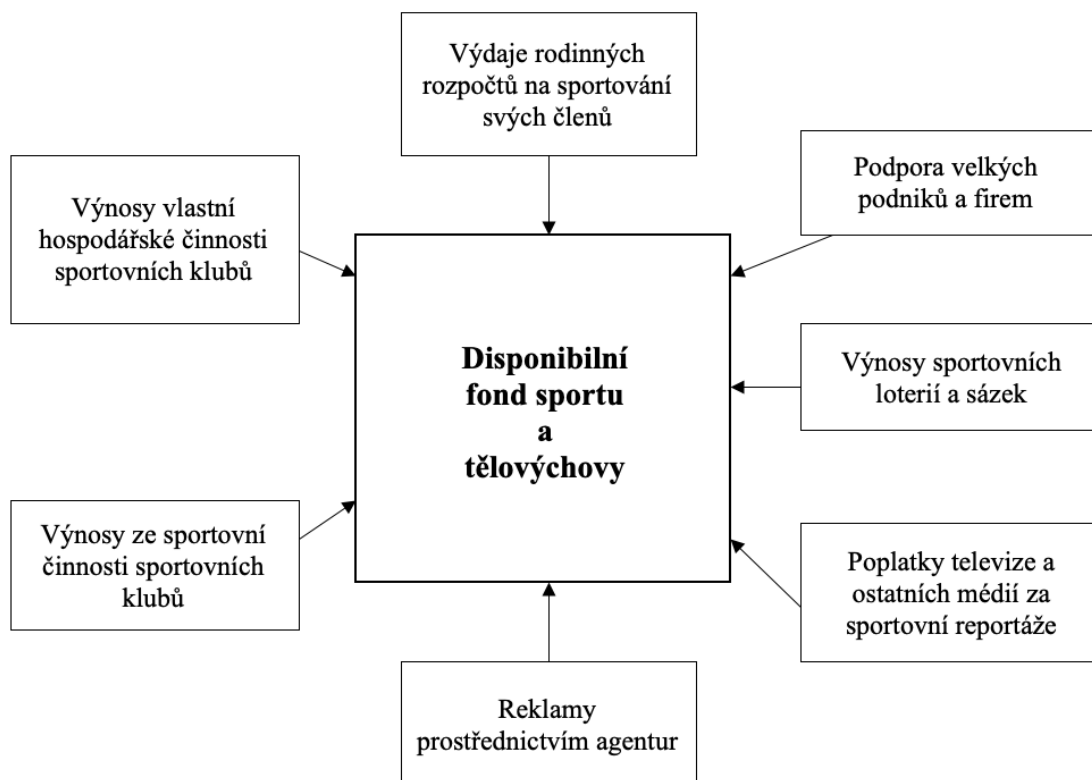
Zdroj: Vlastní zpracování dle Novotný (2000: 68)

Na obrázku č. 4 můžeme vidět tři oblasti veřejných finančních prostředků, ze kterých dochází k financování sportu. První představují dotace ze státního rozpočtu, jež zahrnují: dotace na veřejně prospěšné programy, dotace na zabezpečení sportovní reprezentace, financování sportovních rezortních středisek, financování sportovních soutěží a škol, financování sportovního výzkumu. Druhou skupinu představují dotace z místních rozpočtů. Zde jsou zahrnuty finanční prostředky z rozpočtů krajů, měst a obcí. Třetí skupinu tvoří financování školní tělesné výchovy z rozpočtů škol.

3.1.2 Financování sportu ze soukromých zdrojů

Soukromé zdroje směřující do sportu můžeme rozdělit do několika hlavních skupin, které můžeme vidět na obrázku č. 5.

Obrázek č. 5: Finanční podpora sportu ze soukromých zdrojů v České republice

Zdroj: Vlastní zpracování dle Novotný (2000: 57)

Dominantní postavení mezi soukromými zdroji mají výdaje domácností, které jsou primárně využívány pro rozvoj sportu pro všechny. Vrcholový sport využívá finanční prostředky z reklamy. Nicméně dalším významným zdrojem jsou podíly z výtěžku sázkových her. V České republice působí několik set provozovatelů loterií a hazardních her. Jejich činnost je legislativně omezena a provozování živnosti je možné pouze s podmínkou odvodu části zisku na společensky prospěšné programy a projekty (Hobza 2006b: 57–58). Odvody z hazardních her a loterií se postupem času snižují, a to především úpravou legislativy. Od 1. 1. 2017 je v platnosti zákon č. 187/2016 Sb., o dani z hazardních

her, který zrušil možnost slevy na dani o dar, který byl poskytován Českému olympijskému výboru. Zároveň dochází k omezení nebo zákazu hazardu v některých obcích, tudíž dochází k neustálému snižování těchto poplatků, které jsou nadále využívány jako investice do sportu v České republice (Národní monitorovací středisko pro drogy a závislosti 2019: 7).

3.2 Debata o financování sportovních neziskových organizací

Sportovní organizace v České republice existují, mimo státních zařízení, v několika formách. Mohou to být spolky, ale také samostatní podnikatelé, obchodní společnosti či ostatní typy spolupráce se sportovními subjekty. Většina sportovních organizací je založená jako občanské sdružení (Pilný 2008: 432). Nicméně se zavedením nového občanského zákoníku s platností od 1. 1. 2014, dochází k transformaci z občanského sdružení na spolek, který je právnickou osobou (Zákon č. 89/2012: §214–227). Jedná se o typ neziskové organizace, jejímž cílem je dobrovolná činnost na úrovni tělovýchovy a sportu, přičemž může získávat finanční prostředky z veřejných rozpočtů (Pilný 2008: 432).

Financování neziskových organizací v České republice vyvolává poměrně intenzivní politickou i veřejnou debatu. Hlavním problémem je objem poskytovaných finančních prostředků ze státního rozpočtu. Příčinu představují oblasti, do kterých jsou finance poskytovány. Někteří političtí představitelé v České republice ostře kritizují neziskové organizace, zejména jejich efektivitu při plnění činností, ke kterým využívají finance z veřejných rozpočtů. K rozvíření debaty také přispívá každoroční návrh státního rozpočtu (Nesvedová 2020: 27–30).

Politická diskuse vyplývá z dat, jež byly zveřejněny v dokumentu *Rozbor financování nestátních neziskových organizací z veřejných rozpočtů v roce 2016*, který je k dispozici na webových stránkách Úřadu vlády České republiky. Sport a sociální služby jsou nejčastěji zmiňovanými oblastmi v diskusi, ale zároveň jsou to také oblasti, do kterých přichází nejvíce finančních prostředků z veřejných rozpočtů. Necelé dvě třetiny objemu financí plynou do tělovýchovy a sociálních

věcí a politiky zaměstnanosti (Nesvedová 2020: 30). I tak si ale poslanec Jakub Janda (ODS) myslí, že „sport je v naší republice neustále podfinancovaná záležitost“ (Moláček – Havel 2017). Připojuje se také Alena Gajdůšková (ČSSD), která považuje finance investované do neziskových organizací za důležitou podporu široké mládežnické základny, bez které by nešlo dlouhodobě udržet vrcholový sport (Jakicová 2018).

Jakub Janda prostřednictvím pozměňovacích návrhů k návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky pro rok 2018 jasně ukazuje, že svá slova myslí vážně. Poprvé navrhnul, aby se snížily finanční prostředky pro neziskové organizace zabývající se rovnými příležitostmi žen a mužů ve prospěch Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy pro podporu činností v oblasti sportu. Opět uvedl důvod, že všeobecná sportovní činnost je dlouhodobě podfinancována a poskytované veřejné finanční prostředky neodpovídají skutečné potřebě (Janda 2017). Podruhé předložil pozměňovací návrh o rok později, ve kterém požaduje snížení finančních prostředků pro Kancelář veřejného ochránce práv, opět ve prospěch Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, na podporu všeobecné sportovní činnosti. Důvodem jsou nedostatečné finanční prostředky pro hendikepované sportovce, jež nepokrývají společenskou poptávku (Janda 2018).

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy patří k největším příjemcům finančních prostředků ze státního rozpočtu. Z tohoto resortu jdou peníze převážně sportovním organizacím. Dlouhodobě patří mezi největší příjemce dotací Fotbalová asociace České republiky, Hokejový svaz nebo Český atletický svaz (ČT 24 2018).

Dlouhodobě kritizují neziskové organizace zástupci SPD, podle nichž jsou největším problémem takzvané politické neziskovky. Do této skupiny řadí neziskové organizace, které se věnují ekologickým tématům nebo menšinám ve společnosti. K tomuto tématu se přidal i Stanislav Gospič (KSČM), který vidí problém v tom, „když se nezisková organizace nesnaží sama získat jiné prostředky a když se její působení posouvá do politické diskuse a veřejnoprávní diskuse, ty

by neměly být napojeny na státní rozpočet“ (Jakicová 2018). David Pawlas (KSČM) upozorňuje na potřebu efektivní kontroly toků finančních prostředků (Erhart 2018). Kontroverze ve spojitosti s tímto tématem budí kauza přerozdělování sportovních dotací na Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy, ve které figuruje náměstkyně ministerstva Simona Kratochvílová a bývalý předseda Fotbalové asociace České republiky Miroslav Pelta. Tito dva aktéři měli využít své osobní známosti k manipulaci s dotacemi, přičemž měli způsobit škodu až 175,8 milionů korun. Podle obžaloby měla Kratochvílová ovlivnit v roce 2017 i výši dotací pro Fotbalovou asociaci České republiky a Českou unii sportu, nicméně soud v této části zprostil viny všechny obžalované. Nicméně Miroslav Pelta byl uznán vinným a byl nepodmíněně odsouzen k šesti letům vězení, pětiletému zákazu činnosti a uhrazení pokuty pěti milionů korun. Simona Kratochvílová byla odsouzena na šest a půl roku vězení a k úhradě dvou milionů korun (Česká tisková kancelář 2021).

Z debaty můžeme vypozařovat, že sportovní neziskové organizace nejsou terčem kritiky, ale spíše se stávají objektem, do kterého se snaží političtí představitelé přivést další finanční prostředky. V následující části práce se zaměřuji na postoj jednotlivých politických stran ke sportu a financování sportu v České republice.

3.3 Postoj vládních politických stran ke sportu v České republice

Představení postoje jednotlivých politických stran ke sportu je důležitým podkladem pro závěrečnou část práce, ve které aplikuji výše zmiňované schéma pro investice do sportu na české prostředí. Vzhledem k tomu, že článek, ve kterém bylo schéma představeno, vyšel v roce 2012, jsem si pro svoji analýzu českého prostředí vymezila období od roku 2013 do současnosti. Se současností budu pracovat do takové míry, do které budou zveřejněny potřebné údaje. Jsem si vědoma, že se jedná o poměrně dlouhé období, proto selektuji výběr politických stran pouze na ty, které byly v jednotlivých volebních obdobích ve vládě.

V prvním vybraném volebním období 2013-2017 vládly dvě vlády. Vládě Jiřího Rusnoka nebyla vyslovena důvěra, proto se v říjnu 2013 konaly předčasné volby do Poslanecké sněmovny, po kterých se do vlády dostaly ČSSD, KDU-ČSL a ANO. Premiérem byl Bohuslav Sobotka. Česká strana sociálně demokratická ve svém volebním programu pokládala sport za jednu ze základních součástí občanské společnosti, důležitý prvek národní identity a národní prezentace v zahraničí. V dalších bodech uvádí, že se pokusí zastavit propad finanční podpory vrcholového sportu, zasadí se o přijetí nového zákona o podpoře sportu, usnadní vrcholovým sportovcům přechod do běžného života po ukončení sportovní kariéry prostřednictvím programu sociálního zabezpečení pro bývalé olympioniky a paralympioniky. Důležitým bodem je také postupné zajištění vícezdrojového financování sportu ze státního rozpočtu, rozpočtů krajů, obcí a sponzorských zdrojů (ČSSD 2013: 10). Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová ve svém volebním programu sport vůbec nezmiňuje. Zaměřuje se pouze na kulturu jako takovou, přičemž konkrétní zmínka o sportu v programu není (KDU-ČSL 2013). ANO ve svém volebním programu zdůrazňuje, že sport a tělovýchova jsou důležité pro zdravou společnost. Důležitost kladou na podporu sportovních klubů s důrazem na práci s mládeží, zároveň slibují, že se pokusí o daňově zvýhodnit sportovní kluby, fyzické osoby a dobrovolníky s přímou vazbou na sport. V dalším bodě říkají, že sportovní dotace by měly získávat jen amatérské a neziskové aktivity, nikoliv profesionální kluby, které jsou provozovány jako společnosti typu a.s., s.r.o. nebo živnost (ANO 2011).

Ve společném programovém prohlášení vlády Jiřího Rusnoka je zmíněno pouze připravení nového zákona na podporu sportu, jehož součástí měl být nový systém financování sportovních činností jako důležité občanské aktivity. Podpora se měla zaměřit na nejširší veřejnost, ale i vrcholový sport a reprezentaci (Vláda České republiky nedatováno a: 9). Nicméně v programovém prohlášení vlády Bohuslava Sobotky je zmíněno transparentní financování sportu a stanovení kritérií pro veřejnou podporu mezinárodních sportovních akcí v České republice, připravení nového zákona o podpoře sportu, zajištění vícezdrojového financování

sportu a vytvoření vhodných podmínek pro trenéry a aktivní sportovce (Vláda České republiky nedatováno b: 43–44).

V druhém volebním období 2017-2021 byly u moci také dvě vlády. První vládě Andreje Babiše nebyla vyslovena důvěra, přičemž v roce 2018 byl znovu jmenován do funkce a pověřen sestavením další vlády. Druhou vládu Andreje Babiše tvořilo ANO a ČSSD. Jednalo se o menšinovou vládu, ale došlo k podepsání dohody o toleranci mezi ANO a KSČM, v níž se KSČM zasadila o podporu vlády při hlasování o důvěře. Volební program ANO pro volby do Poslanecké sněmovny České republiky 2017 zmiňuje sport v mnoha oblastech. Sport by měla řídit samostatná agentura. V oblasti financování se musí peníze rozdělovat apoliticky, transparentně a podle jasně stanovených kritérií. Primárním cílem ANO mělo být zařazení sportu jako samostatné položky do státního rozpočtu a zvýšit jeho financování. Důraz byl v programu kladen také na výchovu sportovních talentů, podporu sportovních středisek, vrcholového sportu a hendikepovaných sportovců. V neposlední řadě je zmíněno vytvoření systému pro financování výstavby nových sportovišť (ANO 2017: 41–42). Česká strana sociálně demokratická ve svém programu klade důraz na podporu sportu a pohybových aktivit jako veřejné služby, která musí být dostupná co největšímu počtu lidí s důrazem na rodiny s dětmi, pracující i seniory. Zároveň chtějí, aby byla možnost využívat veřejná sportoviště zcela zdarma. Mělo by dojít ke stabilizaci financování sportu a modernizaci sportovišť pro přípravu reprezentace a významných sportovních akcí (ČSSD 2017: 20). Komunistická strana Čech a Moravy dává přednost amatérskému sportu pro mládež a děti. Finanční podpora má plynout zejména do masového a amatérského sportu, nikoli do podnikatelsky provozovaného (KSČM 2017: 16).

Ve společném programovém prohlášení vlády je sportu věnována celá kapitola. Důraz je kladen především na transparentnost finančních prostředků směřujících do sportu. Vládní zmocněnec pro sport by měl koordinovat ve spolupráci s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy vznik nové centrální autority (Národní sportovní agentury), která by měla komplexně zajišťovat státní

politiku v oblasti sportu. Znovu je zmiňovaná příprava nového zákona o podpoře sportu a podpora přímého rozdělování veřejných prostředků pro sportovní kluby, tělovýchovné jednoty, sportovní svazy a organizace. Nechybí ani snaha o vytvoření vhodných podmínek a jasných pravidel pro pořádání významných mezinárodních sportovních akcí, které mají sloužit jako nástroj propagace českého sportu a samotné České republiky (Vláda České republiky nedatováno c).

Třetí vybrané volební období je to současné, od voleb do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky v roce 2021. Po těchto volbách byla vytvořena vláda politickými stranami z koalice SPOLU (politické strany ODS, KDU-ČSL, TOP 09) a koalice stran Piráti a Starostové. Premiérem se stal Petr Fiala. Koalice SPOLU vstoupila do voleb s volebním programem, ve kterém je sport zmiňován v několika oblastech. Podobně jako v předchozích případech mluví o financování sportovních zařízení a škol, protože sport a zdravý pohyb dětí jsou základním předpokladem pro celkové zdraví. Opakuje se také nutnost podpory sportovních akcí, které mohou propagovat Českou republiku, regiony a města v zahraničí. Zároveň je kladen důraz na transparentnost financování přes Národní sportovní agenturu a využívání elektronického rejstříku sportovců. Chtějí zavést víceleté a vícezdrojové financování sportu. Nechybí ani finanční podpora pro sportovní kluby a trenéry. Zaměřují se také na sport pro každý den, přičemž chtějí financovat vznik a provoz sportovišť v obcích a městech a zpřístupnit některá sportoviště pro kluby a amatérské sportování (SPOLU 2021: 41–43). Piráti a Starostové věnují ve svém programu prostor především sportu pro všechny. Preferují transparentní a přímé sportovní dotace, které mají podporovat volnočasový sport dětí a mládeže. Zároveň chtějí propojit databázi klubů a sportovců, která by měla být spravována ministerstvem a reorganizovat Národní sportovní agenturu (Piráti a Starostové 2021: 10–11).

V programovém prohlášení vlády Petra Fialy zdůrazňují potřebu transparentnosti financí, víceletého a vícezdrojového financování a přeměnu Národní sportovní agentury ve funkční organizaci, která bude rozdělovat dotace.

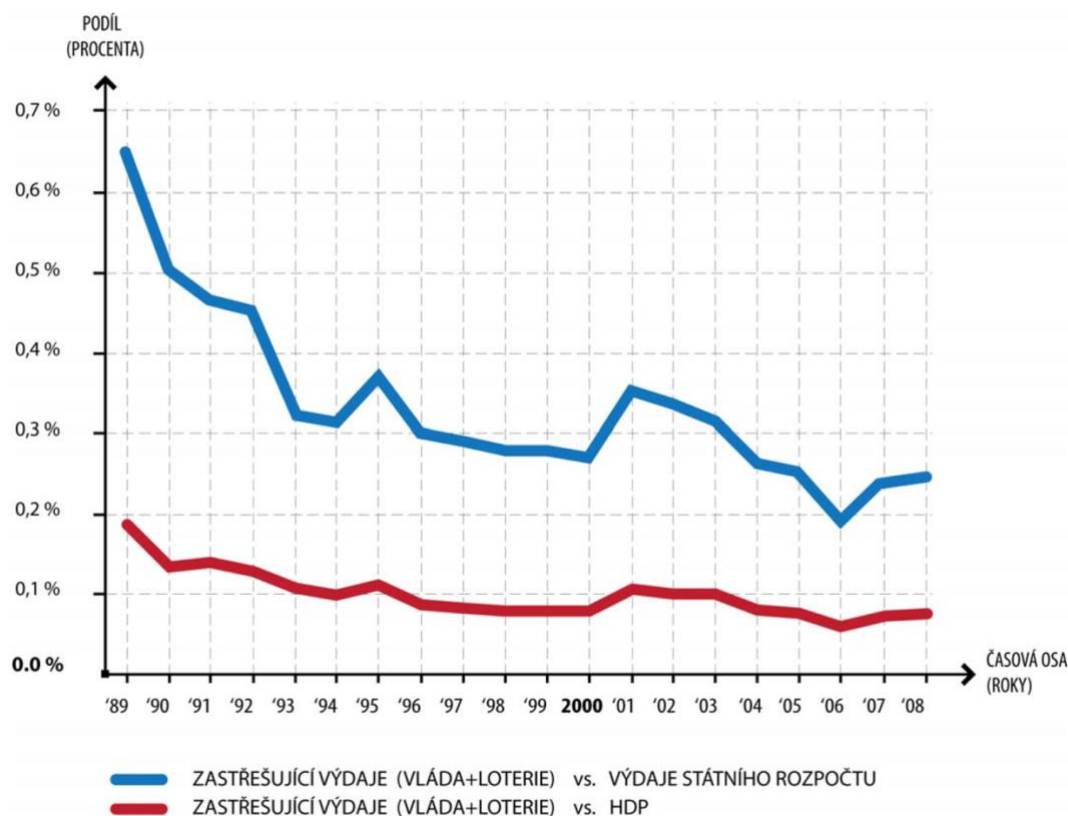
Prioritou je také vybudování multifunkčních sportovišť a sportovišť pro školy (Vláda České republiky nedatováno d: 20).

Ze všech volebních období a jednotlivých politických programů můžeme vypožorovat několik společných znaků. Velmi často je zmiňovaná transparentnost finančních prostředků. Shoda panuje v chápání sportu jako nástroje, který má pozitivně prezentovat Českou republiku v zahraničí a propagovat česká města a regiony. Jednoznačná shoda je patrná i v prospěšnosti sportu pro zdraví lidí a potřeby finanční podpory sportovních zařízení a škol. V politických programech se velmi často mluví o potřebě vícezdrojového financování a zvýšení veřejných finančních prostředků, které by měly být přerozdělovány přímo sportovním klubům, organizacím nebo svazům. Dochází tedy opravdu k podfinancování sportu? Jsou naplňovány politické programy? Jak jsou investice do sportu odůvodňovány? V následující části práce se snažím aplikovat schéma na investice do vrcholového sportu v českém prostředí a zodpovědět otázku, zda se v diskusích o financování sportu v České republice pracuje s logikou opakujícího se cyklu, kterou představil Jonathan Grix a Fiona Carmichael. Pokud tomu tak není, jak jsou tedy investice do sportu odůvodňovány.

3.3.1 Investice do sportu v České republice a jejich odůvodnění

V období před rokem 1990 byl sport preferovaným odvětvím. Po roce 1989 došlo k prudkému poklesu finančních prostředků směřujících do sportu. Nejnižší úroveň dosáhl mezi lety 1997 a 1998. S přelomem století přišlo také postupné navyšování zdrojů, které vyvrcholilo v roce 2001. Následně z důvodu rychlého hospodářského růstu, který se v oblasti sportu nepromítl, dochází k trvalému poklesu. To ilustruje i graf, zveřejněný Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy (2009a) v dokumentu *Analýza financování sportu v České republice*.

Graf č. 1: Výdaje státního rozpočtu do oblasti sportu v letech 1989–2008

Zdroj: MŠMT (2009a: 10)

V grafu č. 1 je vidět, že od roku 2006 došlo k mírnému navýšení, nicméně výrazný trend ve snižování finančních prostředků směřujících do sportu od roku 1989 můžeme pozorovat až do roku 2011. To zobrazuje také tabulka č. 3, ve které jsou uvedeny státní finanční prostředky směřující do sportu dle střednědobého plánu, který byl vypracován Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy do roku 2012.

Tabulka č. 3: Státní finanční prostředky dle střednědobého plánu do roku 2012 v Kč

	2008	2009	2010	2011	2012
Oblast sportu (ze státního rozpočtu)	2 234 450 000	1 901 526 000	1 900 882 000	1 924 596 000	1 924 611 000

Zdroj: Vlastní zpracování dle MŠMT (2009b: 28)

V roce 2012 se ale částka ze střednědobého plánu liší od částky, která je zveřejněná ve vládním návrhu státního rozpočtu pro rok 2012. Ve střednědobém plánu se jedná o částku 1 924 611 000 Kč, přičemž ve státním rozpočtu je to částka 2 982 784 000 Kč (Ministerstvo financí 2011: 5951). Jedná se tedy o poměrně vysoký nárůst peněz, které směřují do sportu. Částka je vyšší, než tomu bylo v roce 2008. Zde můžeme pozorovat změnu v trendu vývoje finančních toků směřujících ze státního rozpočtu do sportu. Zvyšující trend zachycuje tabulka č. 4, ve které jsou zaznamenány finanční prostředky směřující ze státního rozpočtu do Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Národní sportovní agentury v letech 2013-2022 a jejich využití ve sportu.

Tabulka č. 4: Finanční prostředky ze státního rozpočtu pro Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Národní sportovní agenturu v letech 2013-2022 v Kč

	2013	2014	2015	2016	2017
MŠMT	17 841 765	12 397 426	7 187 780	8 118 893	8 645 045
celkem	000	667	724	585	514
z toho	2 982 784	2 982 841	2 981 136	3 732 992	5 644 729
SPORT	000	397	340	758	263
<i>sportovní reprezentace</i>	1 065 160 000	1 065 217 397	1 063 512 340	1 036 892 708	1 547 582 256
<i>všeobecná sportovní činnost</i>	1 917 624 000	1 917 624 000	1 917 624 000	2 446 100 050	4 097 147 007
<i>školní a vysokoškolský sport</i>	----	----	----	----	----
	2018	2019	2020	2021	2022
MŠMT	7 192 982	10 151 242	12 282 724	13 289 120	12 936 718
celkem	158	744	856	099	836

z toho	5 449 374	7 000 000	7 204 727	351 800 306	338 943
SPORT	181	000	784		671
<i>sportovní reprezentace</i>	1 853 537 174	2 401 101 600	1 948 071 203	206 800 306	214 697 735
<i>všeobecná sportovní činnost</i>	3 595 837 007	4 598 898 400	5 256 656 581	----	----
<i>školní a vysokoškolský sport</i>	----	----	----	145 000 000	124 245 936
	2018	2019	2020	2021	2022
Národní sportovní agentura celkem	----	----	----	6 981 874 656	5 923 794 724
z toho SPORT	----	----	----	6 798 243 296	5 735 733 338
<i>rozvoj a podpora sportu</i>	----	----	----	4 846 972 399	3 955 723 902
<i>sportovní reprezentace</i>	----	----	----	1 741 270 897	1 499 932 647
<i>sportovní akce</i>	----	----	----	210 000 000	280 076 789

Zdroj: Vlastní zpracování dle Ministerstvo financí (2012, 2013, 2015a, 2015b, 2017a, 2017b, 2018, 2019, 2020, 2021)

V tabulce jsou zachyceny celkové příjmy Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT celkem) ze státního rozpočtu České republiky. Vždy vycházím z vládního návrhu státního rozpočtu jednotlivého roku. Zde se mohou data lišit od skutečného přijatého rozpočtu, nicméně z důvodu dostupnosti na

internetových stránkách a uceleného přehledu vycházím z vládních návrhů, které byly dostupné pro každý rok. Zároveň si myslím, že tyto návrhy státního rozpočtu dostatečně poslouží k vysvětlení současného trendu financování sportu v České republice. V druhém řádku jsou již zachyceny výdaje Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy do oblasti sportu. Je to tedy celková částka vynaložená ministerstvem na sport. Kurzívou jsou poté odlišeny konkrétní sportovní oblasti, do kterých byly finanční prostředky investovány. V tabulce je také uvedena Národní sportovní agentura, protože od roku 2021 přebrala od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy oblast poskytování finančních prostředků pro sport v České republice.

V roce 2013 a 2014 můžeme vidět, že Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy získávalo ze státního rozpočtu téměř dvojnásobné částky, než tomu bylo v následujících třech letech. Nicméně podpora sportu byla téměř konstantní a v poměru s příjmy nízká. Paradoxně se snížením příjmů ze státního rozpočtu pro ministerstvo v letech 2015 až 2018 dochází k navýšení finanční podpory pro oblast sportu. Jedná se o více jak polovinu příjmů ministerstva ze státního rozpočtu, které byly využity v oblasti sportu. Vládní návrh státního rozpočtu pro rok 2019 opět navýšil finanční podporu pro Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, ale pořád se nejedná o takovou výši podpory, jako tomu bylo v letech 2013 a 2014. V důsledku zvýšení příjmů pro ministerstvo dochází také k navýšení financí pro sport a opět se jedná o více než polovinu. V rozpočtu pro roky 2021 a 2022 je v oblasti financování sportu výrazný propad, který je způsobený převodem kompetencí pro financování sportu z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na Národní sportovní agenturu. Vidíme, že ministerstvo nadále podporuje sport, a to především ten školní a vysokoškolský, nicméně ostatní finanční prostředky poskytuje Národní sportovní agentura, která je ve státním rozpočtu vedena jako kapitola 362. Pokud se ale podíváme na celkový objem finančních prostředků poskytnutých pro Národní sportovní agenturu, vidíme mírný pokles v porovnání s předchozími lety.

Pokud se zaměřím na oblasti sportu, do kterých jsou finance z ministerstva delegovány, rozdělují se na oblast sportovní reprezentace a všeobecnou sportovní činnost. Od roku 2021 vzniká oblast školní a vysokoškolský sport. U Národní sportovní agentury jsou to oblasti sportovní reprezentace, sportovních akcí a rozvoj a podpora sportu. Vidíme, že většina finančních prostředků pro sport je využívána v oblasti všeobecné sportovní činnosti. Zde dochází ke kopírování trendu. Nárůst celkového objemu financí vyhrazených pro sport způsobuje nárůst finančních prostředků využitých pro všeobecnou sportovní činnost. V oblasti sportovní reprezentace můžeme vidět určité kolísání. V letech 2013 až 2016 se výdaje na sportovní reprezentaci pohybovaly téměř na stejné částce. Od roku 2017 do roku 2019 došlo k výraznějšímu nárůstu, nicméně od roku 2020 můžeme sledovat strmý pokles, a to téměř na stejnou částku, jaká byla na sportovní reprezentaci vynaložena v roce 2017.

Pokud se na podporu sportu v České republice podíváme pohledem úspěšnosti na olympijských hrách, jako je tomu v případě Velké Británie, nemůžeme říct, že zde nastává stejný trend. V tabulce číslo 5 pracuji s údaji z předchozí tabulky a sčítám vždy dvouleté období před jednotlivými hrami dohromady. Pro olympiádu v Soči jsem využila data z let 2012 a 2013, pro Rio de Janeiro z let 2014 a 2015, pro Pchjongjang z let 2016 a 2017, pro Tokio roky 2018 a 2019 a pro Peking roky 2020 a 2021.

Tabulka č. 5: Finanční prostředky investované do sportu v České republice s ohledem na úspěšnost na olympijských hrách (v Kč)

	Finanční prostředky pro oblast sportu	Počet získaných medailí	Cena medaile
ZOH Soči 2014	4 965 568 000	8	620 696 000
LOH Rio de Janeiro 2016	5 963 977 737	10	596 397 774

ZOH Pchjongjang 2018	9 377 722 021	7	1 339 674 574
LOH Tokio 2020	12 449 378 181	11	1 131 761 653
ZOH Peking 2022	14 354 771 386	2	7 177 385 693

Zdroj: Vlastní zpracování dle Ministerstvo financí (2012, 2013, 2015a, 2015b, 2017a, 2017b, 2018, 2019, 2020, 2021), Český olympijský tým (nedatováno).

Ve Velké Británii je patrné, že čím více finančních prostředků je investováno do sportu, tím jsou sportovci úspěšnější a získávají více olympijských medailí. V případě České republiky tomu tak není a v tabulce č. 5 vidíme, že v souvislosti s nárůstem investic do sportu většinou rostou i náklady na jednu získanou olympijskou medaili. Nejpatrnější je to v případě zimních olympijských her v Pekingu z letošního roku, kdy sportovci získali pouhé dvě medaile.

Z tabulky č. 4 je evidentní, že podpora sportu v České republice v posledních letech rostla, jak jsou tedy odůvodňovány tyto vládní investice? Dochází zde k využívání stejného modelu jako ve Velké Británii? Jedním z velmi často využívaných důvodů ve Velké Británii je úspěch na vrcholové úrovni inspirující lidi k věnování se sportu, dále je to ekonomický zisk, faktor dobrého pocitu, proměna měst a soft power (Grix 2016: 105). V rétorice politických představitelů České republiky tyto důvody můžeme pozorovat, ale jen částečně. Podpora českého sportu je primárně založena na podpoře sportu dětí a mládeže, trenérů a sportovních reprezentantů. Z toho vychází také jednotlivá programová prohlášení vlád či jednotlivé volební programy politických stran, v nichž je primárně kladen důraz na podporu sportu pro všechny se zvláštním zaměřením na děti a mládež. *Koncepce podpory sportu 2016-2025* (MŠMT 2016: 8), jež je základním dokumentem, ze kterého se při podpoře sportu vychází, je postavena na několika pilířích, které odrážejí současnou situaci v České republice:

1. Sport jako nástroj socializace člověka a rozvoje společenských vztahů;

2. Sport a prevence zdraví;
3. Sport jako prostředek seberealizace;
4. Sportovec jako samostatná sebevědomá osobnost;
5. Státní reprezentace jako prostředek posilování vlastenectví, národní hrdosti a mezinárodní prestiže.

Na základě těchto pilířů je stanoveno několik oblastí podpory. První oblast je rozvoj sportu pro všechny. Důraz je kladen na podporu rozvoje sportovních klubů, tělovýchovných a tělocvičných jednot, které představují základ českého sportu a jsou dlouhodobě podfinancovány. Důležité je posilování role regionálních a místních sportovních center, vytváření podmínek pro zvyšování členské základny v organizovaném sportu, pro využití integračního potenciálu sportu pro všechny sociální skupiny dětí a mládeže a pro využití sportu pro rozvoj komunitního života na lokální úrovni (MŠMT 2016: 11–12). Druhá oblast se zaměřuje na podporu široké základny výkonnostních sportovců. Hlavním cílem je zvýšení povědomí o sportovních odvětvích u dětí prostřednictvím dnů otevřených dveří, sportovních festivalů a náborů. Zároveň se u výkonnostního sportu mládeže nebere ohled na reprezentaci, přičemž hlavním cílem je motivovat děti a mládež ke sportu v případě, že se neprosadí. Naopak podporovaný by měl být výkonnostní sport dospělých, jenž je základem národních a nižších soutěží (MŠMT 2016: 12).

Rozvoj školního a univerzitního sportu je třetí oblastí, v níž je kladen důraz na zvýšení počtu hodin pohybových aktivit ve školních programech. S tím souvisí i inovace systému školních sportovních soutěží, rozšiřování organizované nabídky volnočasových aktivit pro studenty a rozšiřování systému sportovních soutěží univerzitního sportu přístupného všem studentům (MŠMT 2016: 12–13). Čtvrtou oblast představuje odbornost ve sportu, v níž je hlavním cílem vybudování Sportovního výzkumného centra a zajištění přenosu poznatků do praxe. Vytvořené týmy odborníků mají dlouhodobě řešit aktuální problémy českého sportu, kterými je kromě nedostatku finančních prostředků také zdravotní zabezpečení. S vytvořením těchto týmů souvisí také inovace systému vzdělávání odborníků ve sportu a posílení odborného vedení dětí (MŠMT 2016: 13–14).

Pátá oblast se věnuje obnově a budování sportovních zařízení, přičemž tato oblast je klíčová. Podle analýzy je česká sportovní infrastruktura nedostatečná, zastaralá a zanedbaná a je jí potřeba modernizovat, ale i dobudovat. Je potřeba obnovovat a rozvíjet školní sportovní zařízení, univerzitní sportovní areály, vybudovat strategickou sportovní infrastrukturu pro státní reprezentaci a regionální tréninková centra pro přípravu talentované mládeže. Zároveň je nutné modernizovat přístrojové zařízení pro přípravu reprezentantů, aby nadále rostla konkurenceschopnost českých sportovců v zahraničí (MŠMT 2016: 15). Sportu handicapovaných je věnována šestá oblast. Zde je kladen důraz na zajištění dostupnosti sportu pro handicapované občany, aby mohli provozovat sport jako ostatní. S tím je spojena i péče o talentovanou handicapovanou mládež a reprezentanty (MŠMT 2016: 16).

Sedmá oblast se zaměřuje na konkurenceschopnost sportovní reprezentace. Česká republika je prostřednictvím sportovních úspěchů propagována v zahraničí, ale zároveň veřejnost očekává opakování zisku medailí na světových sportovních soutěžích. Proto je důležité, aby byly zajištěny kvalitní podmínky pro přípravu reprezentantů v resortních sportovních centrech. Jedná se především o olympijské sporty, v nichž jsou vytvářeny vhodné podmínky pro kvalitní přípravu. Dále je potřeba podporovat talentovanou mládež a propojit vzdělávací systém s přípravou reprezentantů, vytvořit systém zdravotní péče o státní reprezentanty a mládež. Pro pozitivní image České republiky je potřeba podporovat úspěchy sportovní reprezentace České republiky na mezinárodních soutěžích a podporovat profesionální soutěže (MŠMT 2016: 16–18).

Poslední oblast je věnována komerčnímu sportu, v ní je zdůrazňována potřeba opakovaně pořádat významné mezinárodní i národní sportovní události pro propagaci země, regionů a měst. „Česká republika se několikrát prezentovala jako vynikající organizátor národních i mezinárodních sportovních událostí“ (MŠMT 2016: 18).

Pokud pominu oficiální koncepci rozvoje sportu, ze které stát vychází, určitá témata ohledně financování sportu řeší samotní političtí představitelé. Průřezově v období od roku 2013 do 2022 vybírám několik témat, která vzbudila debatu v politickém prostředí. Na počátku roku 2013 vzbuzovalo kontroverze politické sdružení Hnutí pro sport, které založil bývalý ministr školství Josef Dobeš. Nicméně tento krok byl odsouzen ze strany vedení Českého svazu tělesné výchovy a Českého olympijského výboru, protože sportovci nesmí být zneužíváni pro politické účely. Zde bylo evidentní, že se Hnutí chtělo účastnit parlamentních voleb, a to především s cílem změny financování sportu a vytvoření nového zákona o podpoře sportu (Česká tisková kancelář 2013). Další problém pro financování sportu v České republice představoval krach Sazky, která do sportu investovala stamiliony ročně. V souvislosti s tím se opět řešila změna zákona o podpoře sportu či změna daňových zákonů (Šenk 2013).

V důsledku podfinancování sportu se v roce 2014 řešilo, že sportovním klubům ubývají členové. To způsobila změna financování, kdy se po krachu Sazky výrazně snížil objem financí. Financování přebral stát, který přerozdělil peníze sportovním svazům, od kterých se poté nedostávalo dostatečné podpory malým sportovním klubům, protože sportovní svazy se primárně zaměřovaly na finanční zabezpečení reprezentantů (Právo 2014). S tím je spojeno i snížení pohybové aktivity dětí. Rodiče neměli a stále nemají dostatek finančních prostředků pro volnočasové aktivity dětí a v důsledku podfinancování sportu se jim těchto služeb nedostává. Opět se otevírá debata o zvýšení financí ze státního rozpočtu pro všeobecné sportovní aktivity mládeže (Lang 2014). Řešila se také kandidatura na pořadatele Mistrovství Evropy ve fotbale v roce 2020, s níž měla být spojena výstavba národního stadionu. Nicméně vláda Bohuslava Sobotky tento plán nepodpořila, protože nebyl oficiálně zaveden do rozpočtového rámce. Problém představoval neúplný plán výstavby stadionu a výše finančních prostředků, které měly být na výstavbu využity. Premiér se chtěl vyvarovat případnému neúspěchu, jak tomu bylo v případě haly Sazka nebo Mistrovství světa v běžeckém lyžování v Liberci (ČT Sport 2014). V roce 2013 se pořádání Moto GP v Brně potýkalo

s několikamilionovými ztrátami, přičemž hrozilo, že se tato světová událost v Brně již konat nebude. Důvodem byl opět nedostatek finančních prostředků, protože tento prestižní závod nebyl zahrnut do dotačního programu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, tudíž pořadatelé neměli zajištěný dostatek finančních prostředků pro uspořádání (Uhlíř 2014).

Na počátku roku 2015 zjistil Nejvyšší kontrolní úřad, že Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy přerozdělilo dotace ve výši 800 milionů korun na základě neúplných, chybných, pozdě doručených nebo úplně chybějících žádostí o dotace. To potvrdilo také dlouhodobé spekulace o netransparentním financování sportu (ČT 24 2015). V důsledku těchto problémů vyzval ministr školství Marcel Chládek sportovní organizace, aby se podílely na přípravě nové koncepce podpory sportu. Hlavním cílem koncepce mělo být transparentní, adresné a přehledné financování sportu. Společně s novou koncepcí se také plánovalo navýšení objemu finančních prostředků pro sport (Česká tisková kancelář 2015).

V polovině roku 2016 byla vládou přijata nová koncepce podpory sportu, která počítala s navýšením finančních prostředků. Cílem mělo být snížení nákladů na sportování z rodinných rozpočtů, ale zároveň zvýšení výdajů ze státního rozpočtu na 1 % a stabilizace systému financování sportu v České republice (Novinky 2016). Výrazným tématem byl také vznik Národní sportovní agentury, kterou vedl bývalý hokejista Milan Hnilička. Agentura přebrala od roku 2021 rozdělování finančních prostředků do sportu od Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, přičemž dotace mají být posílány přímo klubům. Na sportovní dotace by tak mělo dosáhnout mnohem více amatérských sportovců, než tomu bylo v případě přerozdělování skrze sportovní svazy (Vlková 2020).

Premiér Petr Fiala byl na počátku roku 2022 nespokojen s činností Národní sportovní agentury. Bylo by vhodné vytvořit kontrolní orgán, jenž bude dozorovat činnost a přerozdělování finančních prostředků ze státního rozpočtu (Bernáth 2022). V návaznosti na olympijské hry, které se konaly v Pekingu v únoru 2022, kde Česká republika získala pouhé dvě medaile, upozorňoval Filip Neusser, že

neúspěch je způsoben dlouhodobě nízkou podporou sportu. Jako příklad uvedl Rakousko a Maďarsko, kde plyne do sportu dvacet nebo třicet miliard, kdežto v České republice je to pouhých pět miliard (Sobola 2022).

Na základě těchto témat lze dojít k závěru, že v České republice nedochází k využívání opakujícího se cyklu sportu ani důvodů, jakými jsou investice odůvodňovány ve Velké Británii. Z výše uvedených témat můžeme vidět, že v České republice odůvodňování investic není prioritou, ale naopak se řeší nedostatek finančních prostředků pro sport. Téměř každý rok se zmiňují problémy, které jsou způsobeny podfinancováním. Pokud tedy srovnám důvody, jimž jsou ve Velké Británii zdůvodňovány investice do sportu, s těmi českými, které jsou vytyčeny v *Koncepci podpory sportu 2016-2025* (MŠMT 2016), nemůžu říct, že by se v České republice využíval stejný systém odůvodňování. Podobnost vidím jen v několika málo oblastech. Jednou z nich je sportovní reprezentace využívaná pro prezentaci České republiky v zahraničí. Ve Velké Británii se o tomto mluví ve spojitosti se soft power. Zároveň je shoda vidět v potřebě podpory sportu pro všechny a motivace dětí a mládeže ke sportu. V ostatních oblastech moc podobnosti vidět není, což je především způsobeno tím, že český sport se dlouhodobě potýká s nedostatkem finančních prostředků, institucionálního zabezpečení, prostorových podmínek, dobrovolnosti a poklesem odbornosti. Velká Británie je v tomto ohledu jednoznačně před námi. O tom vypovídá také výše finanční podpory, která do sportu ve Velké Británii proudí. I přes to, že se v České republice v průběhu let investované finance do sportu zvyšují, stále nedosahují výše, která by skutečně byla potřeba.

ZÁVĚR

Hlavním cílem práce bylo aplikovat schéma na investice do vrcholového sportu v českém prostředí a zodpovědět otázku, zda se v České republice při financování sportu pracuje s logikou opakujícího se cyklu a pokud ne, jak jsou investice do sportu odůvodňovány. Po analyzování článků týkajících se financování sportu a výpovědí politických představitelů České republiky lze říct, že zde nedochází k využívání logiky opakujícího se cyklu sportu pro odůvodňování investic do sportu. Naopak můžeme vidět, že se řeší především nedostatek finančních prostředků, se kterým se český sport dlouhodobě potýká. Ani z oficiálních vládních dokumentů není zjevné, že by se v České republice pracovalo s logikou opakujícího se cyklu.

Na případě České republiky můžeme podobnost s Velkou Británií sledovat jen v několika málo oblastech. Jednou z nich je odůvodnění investic pro prezentaci České republiky v zahraničí. Důraz je kladen na státní reprezentaci jako prostředek posilování vlastenectví, národní hrdosti a mezinárodní prestiže. Pro reprezentaci by mělo být využíváno více finančních prostředků, protože skrze sportovní úspěchy si může Česká republika posilovat svoji image v zahraničí. Ve Velké Británii se o tomto mluví ve spojitosti se soft power. Druhou oblastí, ve které panuje shoda, je oblast podpory sportu pro všechny a motivace dětí a mládeže ke sportu. V obou případech je sport považován za vhodný prostředek pro socializaci lidí. Důraz je kladen především na zdravotní prospěšnost a rozšíření členské základny, ze které mohou vzejít úspěšní sportovci.

V ostatních oblastech příliš moc podobností vidět není, což je převážně způsobeno celkovou zaostalostí českého sportovního systému za Velkou Británií. To potvrzují i velmi často zmiňované potřeby modernizace základní sportovní infrastruktury a vybavení v České republice. Zároveň vzniká mnoho problémů, které jsou spojovány s podfinancováním sportu a jež se stávají součástí debat předních českých politických představitelů. Nicméně i přes vědomí, že je sport v České republice značně podfinancován, rozdíl ve výši poskytovaných finančních

prostředků do sportu v České republice a Velké Británii je obrovský. Ačkoli postupem času dochází v České republice ke zvýšení finančních prostředků, které jsou investovány do sportu, stále nejsou dostačující, aby pokryly skutečnou potřebu.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

ANO (2011). Volební program ANO 2011 pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. *ANObudelip.cz*. (<https://web.archive.org/web/20150512032609/http://www.anobudelip.cz/cs/onas/program/volby-2013/resortni-program/>, 3. 4. 2022).

ANO (2017). Teď nebo nikdy. Ten jediný program, který potřebujete. *ANObudelip.cz*. (<https://www.anobudelip.cz/file/edee/2017/09/program-hnuti-ano-pro-volby-do-poslanecke-snemovny.pdf>, 29. 3. 2022).

BBC (2022). Beijing Winter Olympics boycott: Why are the Games so controversial?. *BBC*. 4. 2. 2022 (<https://www.bbc.com/news/explainers-59644043>, 15. 3. 2022).

BERNÁTH, Michal (2022). Vír u Národní sportovní agentury. *Lidové noviny* 17. 1. 2022, s. 2.

BRICS (nedatováno). History of BRICS. *BRICS Information Portal*. (<https://infobrics.org/page/history-of-brics/>, 1. 3. 2022).

CAMBRIDGE DICTIONARY (nedatováno). Feelgood factor. *Cambridge Dictionary*. (<https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/feelgood-factor>, 23. 3. 2022).

ČT 24 (2015). Ministerstvo školství jako garant podpory sportu selhalo, tvrdí NKÚ. *ČT 24*. 2. 2. 2015 (<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/1498952-ministerstvo-skolstvi-jako-garant-podpory-sportu-selhalo-tvrdi-nku>, 4. 4. 2022).

ČT 24 (2018). Schillerová chce ušetřit na neziskovkách. Těm sociálním ale brát nechce, dotace na sport zase brání Babiš. *ČT 24*. 5. 8. 2018 (<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2556706-schillerova-chce-usetrit-na-neziskovkach-tem-socialnim-ale-brat-nechce-dotace-na>, 28. 3. 2022).

ČESKÁ TISKOVÁ KANCELÁŘ (2013). Šéfům ČSTV a ČOV se nelíbí aktivity Hnutí pro sport exministra Dobeše. *Deník.cz*. 31. 1. 2013 (https://www.denik.cz/z_domova/sefove-cstv-a-cov-kritizuji-aktivity-exministra-dobese-20130131.html, 4. 4. 2022).

ČESKÁ TISKOVÁ KANCELÁŘ (2015). Velké sportovní organizace by se měly podílet na koncepci sportu. *Sport.cz*. 12. 2. 2015 (<https://www.sport.cz/clanek/ostatni-ostatni-velke-sportovni-organizace-by-se-mely-podilet-na-koncepci-sportu-646218#rss>, 4. 4. 2022).

ČESKÁ TISKOVÁ KANCELÁŘ (2021). Městský soud uložil bývalému šéfovi FAČR Peltovi v kauze sportovních dotací šest let vězení. *iRozhlas.cz*. 26. 11. 2021 (https://www.irozhlas.cz/sport/fotbal/fotbal-soud-pelta-sportovni-dotace-rozsudek-kratochvilova-ministerstvo-skolstvi_2111260956_bac, 28. 3. 2022).

ČESKÝ OLYMPIJSKÝ TÝM (nedatováno). Hry. *Český olympijský tým*. (<https://www.olympijskytym.cz/olympics/>, 3. 4. 2022).

ČSSD (2013). Volební program ČSSD pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky 2013. *ČSSD*. (<https://www.cssd.cz/ke-stazeni/volebni-programy/volebni-program-cssd-pro-volby-do-poslanecke-snemovny-parlamentu-ceske-republiky-2013/>, 29. 3. 2022).

ČSSD (2017). Dobrá země pro život. Volební program ČSSD pro volby 2017. *ČSSD*. (<https://www.cssd.cz/data/files/program-210x210-seda.pdf>, 29. 3. 2022).

ČT SPORT (2014). Euro v Česku nemá podporu. Výstavba nového stadionu se politikům nelíbí. *ČT Sport*. 26. 3. 2014 (<https://sport.ceskatelevize.cz/clanek/fotbal/euro-v-cesku-nema-podporu-vystavba-noveho-stadionu-se-politikum-nelibi/5be0d8bc0d663b6fe830eb6b>, 4. 4. 2022).

DCMS STRATEGY UNIT (2002). *Game Plan: a strategy for delivering Government's sport and physical activity objectives* (London: Cabinet Office).

DCMS (2008). *Before, during and after: making the most of the London 2012 Games* (London: DCMS).

ERHART, Michael (2018). Neziskovky státu dávají hodně muziky za málo peněz, říká Pánek z Člověka v tísni. *iROZHLAS*. 30. 11. 2018 (https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/neziskove-organizace-clovek-v-tisni-simon-panek-armada-spasy_1811302105_gak, 28. 3. 2022).

FREY, James H. – EITZEN, Stanley D. (1991). Sport and Society. *Annual Review of Sociology* 17, s. 503–522.

GREEN, Mick (2004). Changing policy priorities for sport in England: the emergence of elite sport development as a key policy concern. *Leisure Studies* 23 (4), s. 365–385.

GRIM, Jakub (2019). Nejde to bohužel tak rychle, jak bych si představoval, říká Babiš ke stavbě haly pro rychlobruslaře. *iRozhlas.cz*. 3. 3. 2019 (https://www.irozhlas.cz/sport/zimni-sporty/rychlobrusleni-martina-sablikova-andrej-babis-premier-petr-novak-hala_1903031630_jgr, 26. 3. 2022).

GRIX, Jonathan (2016). *Sport Politics: An Introduction* (New York: Palgrave Macmillan).

GRIX, Jonathan – CARMICHAEL, Fiona (2012). Why do governments invest in elite sport? A polemic. *International Journal of Sport Policy* 4 (1), s. 1–18.

HOBZA, Vladimír (2006a). Podstata systému tělesné kultury a začlenění sportu. In: HOBZA, Vladimír – REKTOŘÍK, Jaroslav a kol., *Základy ekonomie sportu* (Praha: Ecopress), s. 9–14.

HOBZA, Vladimír (2006b). Financování a uvěřování tělesné kultury a sportu. In: HOBZA, Vladimír – REKTOŘÍK, Jaroslav a kol., *Základy ekonomie sportu* (Praha: Ecopress), s. 52–61.

HOULIHAN, Barrie (2014). *The Government and Politics of Sport* (New York: Routledge).

JAKICOVÁ, Markéta (2018). Neziskové organizace získaly 58 miliard: kolik jim přispěl stát a kdo čerpal nejvíce. *Aktuálně.cz*. 4. 11. 2018 (<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/neziskove-organizace-ziskaly-58-miliard-kolik-jim-prispel-st/r~959bc916ddea11e8b1a40cc47ab5f122/>, 28. 3. 2022).

JANDA, Jakub (2017) Pozměňovací návrh poslance Jakuba Jandy k návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2018 (sněmovní tisk 2). *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky*. 7. 12. 2017 (<https://www.psp.cz/sqw/ppn.sqw?id=6459>, 28. 3. 2022).

JANDA, Jakub (2018). Pozměňovací návrh poslance Jakuba Jandy k návrhu zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2019 (sněmovní tisk 287). *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky*. 1. 11. 2018 (<https://www.psp.cz/sqw/ppn.sqw?id=6459>, 28. 3. 2022).

JURKA, Helena (2018). *Právní úprava profesionálního sportu v České republice a zahraničí* (Praha: Wolters Kluwer).

KDU-ČSL (2013). Volební program KDU-ČSL 2013-2017. *KDU-ČSL*. (<https://www.kdu.cz/getattachment/6089d21c-eba3-4e8e-b390-1b922500af73/program.aspx>, 29. 3. 2022).

KOLÁŘ, František (2015). Neúčast československých sportovců na XXIII. Olympijských hrách 1984. In: KALOUS, Jan – KOLÁŘ, František eds., *Sport v komunistickém Československu 1945-1989* (Praha: Ústav pro studium totalitních režimů), s. 196–207.

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ (2007). Bílá kniha sportu. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*. (<https://www.msmt.cz/sport/bila-kniha-o-sportu>, 22. 2. 2022).

KSČM (2017). Volební program KSČM pro volby do Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky 2017. *KSČM*. (https://www.kscm.cz/sites/default/files/soubory/Program%20KSČM/volebni_program_kscm_pro_volby_do_ps_pcr_2017.pdf, 29. 3. 2022).

KUBÁNEK, Tomáš (2021). Kamarův právník napadá Mynářův dopis: „To hraničí s šílenstvím. Kvůli němu vylezou další rasisti z kanálu“. *Lidovky.cz*. 15. 4. 2021 (https://www.lidovky.cz/sport/fotbal/kamaruv-pravnik-napada-mynaruv-dopis-to-hranici-s-silenstvim-kvuli-nemu-vylezou-dalsi-rasisti-z-kana.A210415_131649_In_domov_lros, 26. 3. 2022).

KUDLÁČOVÁ, Lenka – ZÁKRAVSKÝ, Jiří (2013). Brazílie, Indie a JAR: Rozpačité sportovní divadlo?. *Ústav mezinárodních vztahů Praha*. 27. 6. 2013 (<https://www.iir.cz/brazilie-indie-a-jar-rozpacite-sportovni-divadlo>, 3. 3. 2022).

LANG, Václav (2014). Na sport nejsou peníze, musíme ucpat díry v cedníku, říká šéf podvýboru pro mládež. *Novinky.cz*. 24. 3. 2014 (<https://www.novinky.cz/domaci/clanek/na-sport-nejsou-penize-musime-ucpat-diry-v-cedniku-rika-sef-podvyboru-pro-mladez-222826>, 4. 4. 2022).

MÁDL, Luděk – HOŠEK, Jiří (2019). Kúdela potrestán za rasismus, nesmí hrát 10 utkání, přijde též o Euro. *Seznamzpravy.cz*. 14. 4. 2019 (<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/kudela-potestan-za-rasismus-nesmi-hrat-10-utkani-prijde-tez-o-euro-150652>, 26. 3. 2022).

MACHOVÁ, Martina (2010). Pro halu zajistím zázemí, řekl Paroubek zlaté bruslaře. *Aktuálně.cz*. 8. 3. 2010 (<https://zpravy.aktualne.cz/domaci/pro-halu-zajistim-zazemi-rekl-paroubek-zlate-bruslarce/r~i:article:662685/>, 26. 3. 2022).

MINISTERSTVO FINANCÍ (2011). Zákon č. 455/2011 Sb. O státním rozpočtu na rok 2012. *Ministerstvo financí*. 30. 12. 2011 (https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Zak_2011-455_Kompletni-zakon-c-4552011-Sb-o-statnim-rozpoctu-Ceske-republiky-na-rok-2012-vcetne-priloh-a-formularu-ke-stazeni.pdf, 30. 3. 2022).

MINISTERSTVO FINANCÍ (2012). Sbírka zákonů Česká republika. 504. Zákon o státním rozpočtu České republiky na rok 2013. *Ministerstvo financí*. 31. 12. 2012 (https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Zak_2012-504_Kompletni-zakon-c-5042012-Sb-o-statnim-rozpocet-Ceske-republiky-na-rok-2013-vcetne-priloh-a-formularu-ke-stazeni.pdf, 30. 3. 2022).

MINISTERSTVO FINANCÍ (2013). Vládní návrh zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2014. *Ministerstvo financí*. 22. 11. 2013 (https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Navrh_2013_Navrh-zakona-o-statnim-rozpocet-CR-na-rok-2014.pdf, 30. 3. 2022).

MINISTERSTVO FINANCÍ (2015a). Sbírka zákonů Česká republika. 345. Zákon o státním rozpočtu České republiky na rok 2015. *Ministerstvo financí*. 5. 1. 2015 (https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Zak_2014-345_Kompletni-zakon-o-statnim-rozpocet-Ceske-republiky-na-rok-2015.pdf, 30. 3. 2022).

MINISTERSTVO FINANCÍ (2015b). Vládní návrh zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2016. *Ministerstvo financí*. 8. 10. 2015 (https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Navrh_2015_Navrh-zakona-o-statnim-rozpocet-CR-na-rok-2016.pdf, 30. 3. 2022).

MINISTERSTVO FINANCÍ (2017a). Sbírka zákonů Česká republika. 457. Zákon o státním rozpočtu České republiky na rok 2017. *Ministerstvo financí*. 2. 1. 2017 (https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Zak_2016-457_Zakon-o-statnim-rozpocet-Ceske-republiky-na-rok-2017.pdf, 30. 3. 2022).

MINISTERSTVO FINANCÍ (2017b). Vládní návrh zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2018. *Ministerstvo financí*. 5. 10. 2017 (https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Navrh_2017_Navrh-zakona-o-statnim-rozpocet-Ceske-republiky-na-rok-2018.pdf, 30. 3. 2022).

MINISTERSTVO FINANCÍ (2018). Vládní návrh zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2019. *Ministerstvo financí*. 27. 9. 2018

(https://www.mfcr.cz/assets/cs/media/Navrh_2019_Navrh-zakona-o-statnim-rozpoctu-Ceske-republiky-na-rok-2019.pdf, 3é. 3. 2022).

MINISTERSTVO FINANCÍ (2019). Vládní návrh zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2020 a střednědobého výhledu na roky 2021 a 2022. *Ministerstvo financí*. 2. 10. 2019 (<https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2019/vladni-navrh-zakona-o-statnim-rozpoctu-c-36270>, 30. 3. 2022).

MINISTERSTVO FINANCÍ (2020). Vládní návrh zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2021 a střednědobého výhledu na roky 2022 a 2023. *Ministerstvo financí*. 30. 10. 2020 (<https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2020/vladni-navrh-zakona-o-statnim-rozpoctu-c-43050>, 30. 3. 2022).

MINISTERSTVO FINANCÍ (2021). Vládní návrh zákona o státním rozpočtu České republiky na rok 2022 a střednědobého výhledu na roky 2023 a 2024. *Ministerstvo financí*. 30. 9. 2021 (<https://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2021/vladni-navrh-zakona-o-statnim-rozpoctu-c-43195>, 30. 3. 2022).

MOLÁČEK, Jan – HAVEL, Prokop (2017). Na neziskových organizacích si někdo udělal byznys. Sportovní kluby přitom bojují o existenci, říká Janda. *iROZHLAS*. 16. 12. 2017 (https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/neziskove-organizace-byznys-sport-sportovni-kluby-boj-existence-jakub-janda-ods_1712161725_mis, 27. 3. 2022).

MŠMT (2002). Evropská charta sportu. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*. 19. 2. 2022 (<https://www.msmt.cz/sport/evropska-charta-sportu>, 18. 2. 2022).

MŠMT (2009a). Analýza financování sportu v České republice. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*. 16. 4. 2009 (<https://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/co-rika-analyza-financovani-sportu-v-ceske-republice>, 4. 3. 2022).

MŠMT (2009b). Koncepce státní podpory sportu v České republice. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*. 17. 9. 2009 (<https://www.msmt.cz/ministerstvo/novinar/koncepce-statni-podpory-sportu-v-ceske-republice>, 29. 3. 2022).

MŠMT (2016). Koncepce podpory sportu 2016-2025. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy*. (<https://www.msmt.cz/sport-1/koncepce-podpory-sportu-2016-2025>, 27. 3. 2022).

MURRAY, Stuart (2018). *Sports Diplomacy: Origins, Theory and Practice* (New York: Routledge).

MURRAY, Stuart – PIGMAN, Geoffrey Allen (2013). Mapping the relationship between international sport and diplomacy. *Sport in Society* 17 (9), s. 1098–1118.

MYNÁŘ, Vratislav (2021). Dopis disciplinární komisi UEFA. *Pražský hrad*. 15. 4. 2021 (<https://www.hrad.cz/cs/pro-media/tiskove-zpravy/aktualni-tiskove-zpravy/dopis-disciplinari-komisi-uefa-15891>, 26. 3. 2022).

NÁRODNÍ MONITOROVACÍ STŘEDISKO PRO DROGY A ZÁVISLOSTI (2019). Výroční zpráva o hazardním hraní v České republice v roce 2018. *Úřad vlády České republiky*. (https://www.vlada.cz/assets/ppov/protidrogova-politika/VZhazard2018_web.pdf, 27. 3. 2022).

NÁRODNÍ SPORTOVNÍ AGENTURA (nedatováno). Úvodní stránka. *Národní sportovní agentura*. (<https://agenturasport.cz>, 30. 3. 2022).

NESVEDOVÁ, Michaela (2020). *Sport, nebo lidská práva? Politická a veřejná diskuse o financování neziskových organizací v České republice* [bakalářská práce] (Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni).

NOVINKY (2016). Na sport půjde příští rok šest miliard korun, rozhodla vláda. *Novinky.cz*. 27. 6. 2016 (<https://www.novinky.cz/domaci/clanek/na-sport-pujde-pristi-rok-sest-miliard-korun-rozhodla-vlada-40000312>, 4. 4. 2022).

- NOVOTNÝ, Jiří (2000). *Ekonomika sportu* (Praha: ISVN).
- NOVOTNÝ, Jiří a kol. (2011). *Sport v ekonomice* (Praha: Wolters Kluwer).
- NYE, Joseph (1990). The Changing Nature of World Power. *Political Science Quarterly* 105 (2), s. 177–192.
- PETERKOVÁ, Jana (2006). Veřejná diplomacie – jen módní pojem nebo skutečná změna?. *Mezinárodní vztahy* 41 (3), s. 83–99.
- PILNÝ, Jaroslav (2008). Financování odvětví veřejného sektoru. In: PEKOVÁ, Jitka – PILNÝ, Jaroslav – JETMAR, Marek, *Veřejná správa a finance veřejného sektoru* (Praha: ASPI), s. 427–633.
- PIRÁTI A STAROSTOVÉ (2021). Programové priority pro parlamentní volby 2021. *Pirati.cz*.
(https://www.pirati.cz/assets/pdf/PROGRAM_Pirati_a_Starostove.pdf, 29. 3. 2022).
- PRÁVO (2014). Sportovním klubům ubývají členové. 6. 3. 2014, s. 13.
- PŠENIČKA, Jiří (2021). Trenér Sáblíkové opět žádá halu. A Babiš ji opět slibuje. *Seznamzpravy.cz*. 24. 6. 2021 (<https://www.seznamzpravy.cz/clanek/trener-rychlobruslarky-sablikove-opet-zada-halu-a-babis-ji-opet-slibuje-167950>, 28. 12. 2021).
- SEKOT, Aleš (2008). *Sociologické problémy sportu* (Praha: Grada Publishing).
- SHEARER, Derek (2014). To Play Ball, Not Make War: Sports, Diplomacy and Soft Power. *Harvard International Review* 36 (1), s. 53–57.
- SLAVIA PRAHA (2021). Slavia obdržela disciplinární rozhodnutí UEFA. *Slavia.cz*. 14. 4. 2021 (<https://www.slavia.cz/clanek.asp?id=Slavia-obdrzela-disciplinari-rozhodnuti-UEFA-18320>, 4. 4. 2022).
- SOBOLA, Ondřej (2022). Sportu chybí dlouhodobá strategie a nastavení priorit, vysvětluje Neusser slabý olympijský zisk. *ČT* 24. 22. 2. 2022

(<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/3445712-sportu-chybi-dlouhodobá-strategie-a-nastaveni-priorit-vysvetluje-neusser-slaby>, 4. 4. 2022).

SPOLU (2021). SPOLU dáme Česko dohromady. *SPOLU21.cz*. (<https://www.spolu21.cz/assets/documents/program/program.pdf>, 29. 3. 2022).

SPORT ENGLAND (nedatováno). Why we're here. *Sport England*. (<https://www.sportengland.org/why-were-here>, 21. 3. 2022).

ŠENK, Michal (2013). ČOV si přeje nový zákon o sportu. Chce jasné financování a peníze na víc let dopředu. *iHNed.cz* 8. 4. 2013.

ŠTULAJTER, Ivan (2013). Úvod do problematiky športovnej diplomacie. In: ŠTULAJTER, Ivan – BARTEKOVÁ, Danko – ŠTULAJTER, Matúš, *Športovná diplomacia* (Banská Bystrica: Belianum), s. 5–27.

ŠTULAJTER, Ivan – BARTEKOVÁ, Danko – TEREM, Peter (2018). *Význam a úlohy športovnej diplomacie* (Banská Bystrica: Belianum).

UHLÍŘ, Jiří (2014). MotoGP v Brně možná letos naposledy!. *Sport* 16. 6. 2014, s. 18.

UK SPORT (nedatováno a). About us. *UK Sport*. (<https://www.uksport.gov.uk/about-us>, 21. 3. 2022).

UK SPORT (nedatováno b). Our work. Investing in sport. *UK Sport*. (<https://www.uksport.gov.uk/our-work/investing-in-sport>, 22. 3. 2022).

UK SPORT (nedatováno c). Historical Funding Figures. *UK Sport*. (<https://www.uksport.gov.uk/our-work/investing-in-sport/historical-funding-figures>, 22. 3. 2022).

VAN BOTTENBURG, Maarten (2002). Sport for All and Elite Sport: Do They Benefit One Another?. *Academia*. (<https://1url.cz/nKxb8>, 22. 3. 2022).

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY (nedatováno a). Programové prohlášení vlády Jiřího Rusnoka. *Vláda České republiky*. (<https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/tema/Programove-prohlaseni-vlady-20130802.pdf>, 29. 3. 2022).

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY (nedatováno b). Programové prohlášení vlády České republiky. *Vláda České republiky*. (https://www.vlada.cz/assets/media-centrum/dulezite-dokumenty/programove_prohlaseni_unor_2014.pdf, 29. 3. 2022).

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY (nedatováno c). Programové prohlášení vlády České republiky 2018. *Vláda České republiky*. (<https://www.vlada.cz/assets/jednani-vlady/programove-prohlaseni/Programove-prohlaseni-vlady-cerven-2018.pdf>, 29. 3. 2022).

VLÁDA ČESKÉ REPUBLIKY (nedatováno d). Programové prohlášení vlády České republiky 2022. *Vláda České republiky*. (<https://www.vlada.cz/assets/jednani-vlady/programove-prohlaseni/programove-prohlaseni-vlady-Petra-Fialy.pdf>, 29. 3. 2022).

VLKOVÁ, Jitka (2020). Sportovní agentura: příslib miliard. *Mladá Fronta Dnes* 27. 2. 2020, s. 6.

ZÁKON Č. 89/2012 Sb., *Občanský zákoník*, v platném znění.

ZÁKRAVSKÝ, Jiří (2016). Sport a mezinárodní vztahy. Sportovní diplomacie jako součást zahraniční politiky. *Central European Journal of Politics* 2 (2), s. 15–36.

ZIKMUNDOVÁ, Markéta (2010). Hala pro Sáblikovou ve Velkém Oseku stále nestojí. Je ještě šance?. *iDnes.cz*. 6. 10. 2010 (https://www.idnes.cz/praha/zpravy/hala-pro-sablikovou-ve-velkem-oseku-stale-nejste-je-jeste-sance.A101006_1461372_praha-zpravy_sfo, 4. 4. 2022).

RESUMÉ

The aim of my diploma thesis is to introduce the system of financing sport in the Czech Republic and applicate the virtuous cycle of sport which is use in Great Britain. I try to answer the question how the funds are used and how politicians justify them.

The first part of my thesis is about sport and politics in theory. I am focusing on functions of sport in a society. The relations between sport and politics are also very important. I mentioned sports diplomacy which is part of public diplomacy and use sport as a tool.

In the second part of my thesis, I analyze the funding for elite sport in Great Britain. I explain the virtuous cycle of sport which is used there. This cycle “holds that elite success on the international stage leads to prestige and elite sport contributes to a collective sense of identity. Then, then boots a greater mass sport participation, leading to a healthier population. This, in turn, provides a bigger pool of talent from which to choose the elite stars of the future and which ensures elite success. Then the process starts over again” (Grix – Carmichael 2012: 4–5).

The last part of my thesis is about funding for sport in the Czech Republic. I explained sets of data which can provide us a view of sports financing in the Czech Republic. At the end of this part, I focused on political discussion about sport and politics. I figure out that the virtuous cycle of sport is not used in Czech Republic and the huge problem is a lack of funds.

SEZNAM OBRÁZKŮ A TABULEK

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Ctnostný cyklus sportu

Obrázek č. 2: Ctnostný cyklus sportu

Obrázek č. 3: Vícezdrojové financování sportu

Obrázek č. 4: Finanční podpora sportu a tělovýchovy z veřejných prostředků v České republice

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Finanční prostředky investované do sportu ve Velké Británii s ohledem na úspěšnost letních olympijských a paralympijských her

Tabulka č. 2: Finanční prostředky investované do sportu ve Velké Británii s ohledem na úspěšnost zimních olympijských a paralympijských her

Tabulka č. 3: Státní finanční prostředky dle střednědobého plánu do roku 2012 v Kč

Tabulka č. 4: Finanční prostředky ze státního rozpočtu pro Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy a Národní sportovní agenturu v letech 2013-2022 v Kč

Tabulka č. 5: Finanční prostředky investované do sportu v České republice s ohledem na úspěšnost olympijských her (v Kč)

Seznam grafů

Graf č. 1: Výdaje státního rozpočtu do sportu v letech 1989-2008